HIKARU OKUIZUMI

Strigătul pietrelor

Colecțiile Cotidianul

2009

LITERATURA 124

Traducere de EMILIA COMANICI

HIKARU OKUIZUMI

Ishi no raireki

1993, Hikaru Okuizumi

Universe Publishing House, Inc., 2009

EDITURA UNIVERS

Hikaru Okuizumi (1956) este unul dintre scriitorii japonezi care şi-au inclus în palmares prestigiosul premiu Akutagawa, cea mai importantă distincție literară din Japonia. Okuizumi a primit acest premiu pentru *Strigătul pietrelor,* cel mai cunoscut şi tradus roman al lui, după ce, cu un an înainte, câştigase alt premiu cu greutate, Noma, o distincție destinată scriitorilor tineri, pe care şi-a adjudecat-o cu romanul de debut, *Novalis no Inyo* (1993).

Scriitorul are o pregătire umanistă, definitivată la universitatea ICU din Tokio, şi din 1999 predă la universitatea Kinki. Pe lângă *Strigătul pietrelor,* Hikaru Okuizumi a mai publicat şase romane, ultimul acum patru ani, *Modal na Jisho.*

Strigătul pietrelor este genul de poveste în a cărei limpezime se citeşte tulburător de clar tristețea unei conştiințe îndelung încercate, care tânjeşte însă după o ordine şi o înțelegere de ordin superior. Personajul central este Tsuyoshi Mânase, un veteran al celui de-Al Doilea Război Mondial, iubitor de cărți şi colecționar amator de pietre, în pasiunea cu care adună micile fărâme de rocă, bărbatul care pare să-şi ducă paşnic viață după război reface, la nivel simbolic, o veche mandală, al cărui adevăr l-a învățat în momentele de groază trăite pe front, în vremuri când viețile oamenilor

păreau că nu valorează nici cât noroiul din tranşee, în minte îi rămân întipărite ultimele cuvinte ale unui bătrân geolog muribund: „Până şi ultima pietricică din albia râului poartă cu sine întreaga istorie a universului".

Alina Purcaru

Strigătul pietrelor

Capitolul I

Până şi ultima pietricică din albia râului poartă cu sine întreaga istorie a universului. Motivul pentru care Tsuyoshi Mânase devenise un înfocat colecționar de pietre îl regăsim întorcându-ne în timp la vorbele auzite de acesta de la un muribund în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial, pe la jumătatea lunii decembrie 1944, într-o grotă din mijlocul pădurii tropicale mai sus de Golful Carigara din nordul provinciei Leyte.

Omul nostru era măcinat de foamete şi de dizenterie amibică, iar fața lui aducea mai degrabă cu o urzeală acoperită cu pergament. Doar ochii i se mişcau, neostoiți, în clipa aceea, îşi fixă ochii asupra lui Mânase. Cu degetele-i vlăguite ce semănau mai degrabă cu nişte rădăcini, bărbatul luă de jos o piatră.

- Acesta este un şist silicios, spuse el pe un ton magistral, ca şi cum s-ar fi adresat unui grup de studenți. Grota asta s-a format în era paleozoică prin ridicarea la suprafață a rocii de bază şi erodarea ei de către apa mării.

Mai târziu, în era cuaternară, marea s-a retras, lăsând grota în mijlocul junglei. Aşa se face că zidurile împrejmuitoare erau cel mai probabil pline de organisme marine fosilizate. Dacă ar fi să examinăm cu atenție la microscop bucățica asta de piatră, cu siguranță am depista radiolari

şi alte asemenea microorganisme, îi spuse bărbatul lui Mânase.

Apoi îşi continuă prelegerea mai mult sau mai puțin în felul următor:

- în mod normal nu dăm prea mare atenție pietrelor de pe marginea drumului, nu-i aşa? Sau poate doar dacă sunt pietre pe care să le folosim în grădină sau în casă ca să zicem aşa, dar în general nu le dăm prea mare atenție.

Ne gândim la ele ca la nişte lucruri lipsite de însemnătate, răspândite prin munți, râuri şi câmpii. Chiar dacă le găseşti la tot pasul, nu-ți trece prin minte să le aduni ca să le studiezi. Ei bine, aici te înşeli, ştii? Până şi pietrişul cel mai neînsemnat poartă cu sine istoria acestui corp ceresc pe care-l numim Pământ. De exemplu, ai idee cum s-au format rocile? Rocile s-au format în urma răcirii magmei încinse şi a solidificării acesteia; rocile se erodează sub acțiunea vântului şi a apelor pământului. Uite-aşa apar pietrele. La rândul lor, pietrele se macină şi devin nisip, iar nisipul se transformă în pământ nisipos. Apoi pietrele, nisipul şi pământul sunt duse de torenți şi se aşază pe fundul lacurilor, bălților şi mărilor, unde se întăresc din nou şi se transformă în roci. Şi atunci roca aceea se erodează din nou devenind iarăşi piatră, nisip sau pământ, sau e posibil să fie împinsă mult sub suprafața pământului de unde, sub influența temperaturii şi a presiunii ridicate, se naşte din nou sub formă de rocă sub toate formele şi dimensiunile posibile. Uneori însă, se topeşte în magmă, revenind astfel la propriile ei origini. Forma mineralelor nu e niciodată una statică, nici măcar pentru o clipă, ci, dimpotrivă, ea este permanent supusă schimbării, întreaga materie face parte dintr-un ciclu neîntrerupt. Ştii negreşit

că până şi continentele se mişcă de fapt, chiar dacă o fac cu o viteză imperceptibilă.

Ceea ce încerc să-ți spun este că pietricica aceea neînsemnată care e posibil să-ți intre în pantof în timpul unei plimbări este de fapt o secțiune transversală a unei opere începute acum cinci miliarde de ani, într-un loc ce avea să fie numit ulterior drept sistem solar - un nor de gaze rătăcitor prin spațiu, îngroşându-se din ce în ce mai mult, până când nenumăraţii lui eoni

au dat în cele din urmă naştere acestei planete. Pietricica aceea neînsemnată este o poveste concentrată a universului ce poartă ciclul etern al materiei încătuşat în forma sa efemeră.

Mânase petrecuse un an şi jumătate ca prizonier de război în lagărul de la Calanban. Abia după ce fusese eliberat şi se stabilise în satul din care părinții lui se refugiaseră din pricina războiului, începu să se gândească la cuvintele pe care i le spusese bărbatul acela întins pe patul lui de rocă. Dar nu cuvintele auzite în grota aceea cu miros pestilențial îl izbiră imediat pe Mânase, ci amintirea viermilor. Când carnea şi grăsimea se topesc de pe om, ochii încep să iasă afară din orbite, lucru care explică pe deplin de ce ochii unui suferind de foame par nefiresc de mari. Dacă un schelet ar avea ochi, atunci nu ar putea fi altfel decât izbitor de expresivi. Dat fiind însă că, în general, ochii unui muribund stau de cele mai multe ori nemişcați în orbitele lor, Mânase se gândi cât de bizare erau pupilele bărbatului aceluia care se mişcau încontinuu în timp ce vorbea. Când se uitase mai atent, văzuse viermii. Globii ochilor roiau de viermi. Nu că viermii ar fi fost ceva nemaivăzut în locul acela: de jur-împrejur zăceau grămezi întregi de cadavre intrate în putrefacție prin

care mişunau viermii, şi chiar Mânase avea o rană la genunchi ce colcăia de viermi, numai că era prima dată când îi vedea mişunând în ochii unei ființe umane ce respira şi vorbea.

Insă ceea ce-l impresionase cel mai mult pe Mânase fusese tonul familiar, părintesc, pe care i se adresase bărbatul. Nimeni nu-i mai vorbise astfel de când fusese înrolat la începutul lui ianuarie 1943, când se alăturase regimentului din Yamanashi, şi până când ajunsese pe front, aproape de Pacific. Bărbatul acela nu numai că era caporal lăncier şi prin urmare şi superiorul lui, dar mai ales era veteran, cu câțiva ani mai în vârstă decât el. Faptul că o asemenea persoană i se adresa cu atâta căldură îl făcu pe Mânase să intre în panică. La început, nici măcar nu băgase de seamă că bărbatul i se adresa lui. în cele din urmă, când îşi dăduse în sfârşit seama, fusese atât de consternat, că nici măcar nu fusese în stare să-şi țină privirea ațintită la jumătatea distanței dintre ei doi, aşa cum cerea

disciplina militară, ochii rătăcindu-i în toate direcțiile. Mânase se întinse lângă bărbatul acela şi închise ochii. Caporalul aflat în delir continuă să-i vorbească în întunericul grotei, mult timp după ce Mânase se întorsese pe-o parte, cu spatele la el.

Pe front, somnul te cuprinde de cele mai multe ori brusc, sub forma unei come profunde, şi totuşi Mânase reținuse toate cuvintele auzite. Că le auzise era prea puțin important, dacă e să te gândeşti la poveştile care-i ajunseseră la urechi prin lagăr, despre stafia unei femei îmbrăcate în haine de la vechea curte imperială, ce făcea cu mâna dintre valurile întunecate, sau despre meduza stranie de mărimea unei balene pe care pilotul unui avion de

luptă o văzuse plutind deasupra norilor, în comparație cu asemenea năluciri, îți vine greu să crezi că-ți poți aduce aminte de un soldat care-ți vorbeşte. Probabil că vorbele caporalului îl marcaseră profund datorită contrastului atât de izbitor cu vuietul nesfârşit al avioanelor şi cu bubuitul tunurilor. Curând, amintirile lui Mânase despre război începură să se estompeze, iar prelegerea caporalului despre pietre fu tot ceea ce-i mai rămase proaspăt în memorie.

Mai târziu, când Mânase începu să îndrăgească pietrele, cuvintele acelea căpătară un înțeles aparte şi-i merseră la inimă. Ori de câte ori era întrebat cum de se apucase să colecționeze pietre, Mânase îşi amintea de perioada petrecută în grota din Leyte. Nu găsea niciodată cuvintele potrivite şi, cum nu era meşter la vorbit, răspundea pur şi simplu cu un zâmbet modest în colțul ochilor lui mici şi adânci, sperând că asta era de-ajuns.

Tatăl lui Mânase avusese cândva un anticariat în cartierul Kanda din Tokyo. în ciuda articolelor încurajatoare din ziare, când norii negri ai războiului se abătuseră deasupra tuturor, oamenii începură să şuşotească între ei că nu va mai dura mult până când însăşi țara lor avea să fie bombardată. Aşa se face că fusese printre primii care-şi închiseseră prăvălia, îşi dusese familia în oraşul Chichibu din munții aflați la nord-vest de Tokyo, unde avea ceva rude îndepărtate. Acolo trăiseră ca nişte refugiați, într-un hambar închiriat de la un fermier, dar la scurt timp familia proprietarului muri, aşa că tatăl lui Mânase fusese întrebat dacă nu era interesat să

cumpere ferma şi pământul din împrejurimi. Aşa se face că se mutaseră în casa mare.

Când Mânase fu repatriat la Chichibu în primăvara anului 1946, tatăl lui murise deja din pricina unui atac de

cord. La fermă mai locuiau maică-sa şi două surori mai mici, ducându-şi existența în umbra unor goruni imenşi şi a arborilor de camfor. Mânase merse la tipografia unde lucrase înainte de război, dar nu găsi decât un câmp pârjolit, iar şeful lui, care avusese întotdeauna grijă de el, dispăruse. Cum nu întrevedea altă variantă, se întoarse la Chichibu, unde-şi ajută surorile să cultive legume, şi începu o afacere cu cărți vechi, folosind teancurile aduse de tatăl lui din vechiul anticariat din Kanda, pe care le depozitase în hambar.

Le aşeza pe un cărucior şi mergea cu ele din uşă în uşă.

Cu toate că nu se aştepta la o cerere prea mare într-un orăşel cum era Chichibu, curând ajunse să aibă o mică afacere, aşa că o dată pe lună lua cât de multe cărți şi legume putea duce şi mergea la Tokyo unde, grație reputației tatălui său, făcea roşi de publicațiile noi ce începuseră să apară încet-încel dupfi ră/boi. Acum când oamenii aveau posibilitatea sfi-şi cfislige din nou existența, se băteau pe orice peticuț de hfirlic tipărită. Ediția de buzunar de dinainte de război a publicației *Iwanami* se vându ca pâinea caldă. Publicațiile literaro englezeşti şi americane ale „diavolilor anglo-saxoni" ce fuseseră cu grijă dosite în hambar se vindeau acum la prețuri uimitor de mari.

Odată răspândită vestea că Mânase avea rezerve de romane polițiste clasice (una dintre pasiunile tatălui său), începură să curgă comenzile din partea cil hori lor aflați la distanțe mai mici sau mai mari. Mânase lăsase un catalog scris de mână la un prieten librar din Kanda, si munții de cărți despre care maică-sa spunea că „doar se împiedicau de ele fără să scoată niciodată vreun bănuț de pe urma lor" se topiră cât ai clipi. Cu banii astfel ob(inu|i, Mânase 10

deschise o prăvălie în Chichibu. împărți spațiul îngust pe din două, jumătate pentru cărțile vechi, jumătate pentru edițiile noi, iar peste o jumătate de an se extinse şi începu chiar să împrumute cărți. Surorile lui

coseau minunat, atât în stilul occidental, cât şi în cel japonez, aşa că munceau şi ele. Aveau o reputație excelentă prin împrejurimi, curând fiind nevoite să angajeze pe fiica vecinilor ca să le ajute câteva ore, aşa că nu după mult timp holul mare cu podeaua murdară de pământ de la intrarea în fermă începu să semene cu un atelier. Familia lui Mânase nu mai fu nevoită să ducă grija zilei de mâine.

Cam tot în acea vreme, Mânase începu să colecționeze pietre. Dat fiind că locuiau în suburbiile dinspre vest, la picioarele munților ce împrejmuiau bazinul Chichibu, mergea mereu cu bicicleta la muncă, în fiecare zi se oprea la podul de peste Arawaka, cobora la râu şi fuma o țigară pe malul acestuia. Dimineață după dimineață, seară după seară, ca într-un ritual zilnic, privea fix spre muntele Buko şi spre alte vârfuri ale masivului lanț muntos; într-o dimineață de vară, ud până la piele din pricina căldurii tropicale specifice depresiunilor, Mânase îşi scosese pantofii să-şi răcorească picioarele la râu, când dădu cu ochii de o piatră mică şi cafenie ce lucea în apă. Sclipea atât de frumos, că o luă în palmă. Strălucirea părea să vină de la câteva puncticele mici încastrate în masa brută, iar când o aşeza în lumina soarelui, scânteierea devenea cu atât mai orbitoare în căuşul palmei sale.

în seara aceea, după ce-şi termină treaba, se întoarse acasă, făcu o baie, luă cina şi abia apoi scoase pe masă descoperirea pe care o făcuse în cursul dimineții. Numai că piatra se uscase acum şi-şi pierduse strălucirea, nemaifiind

11

decât o bucată de pietriş lipsită de lumini). Mimase fu cât se poate de dezamăgit, dar a douu /i mm culese câteva pietre, îşi aduse aminte că avea pe undcvii un acvariu; îl umplu cu apă, iar când pietrele ajmworfl pe fundul acestuia, efectul fu cât se poate de plăcui. Din ,u H moment, adună câteva pietricele în fiecare zi, Imnul ;iminlc mai ales la culoarea şi la structura lor, pâml când ajunse să aibă cinci sau şase asemenea acvarii umplute cu pietre.

Descoperi prin magazinul lui o carte veche ce descria metoda de polizare a acestora, în mod normal, pietrele se pun într-un cilindru rotativ umplut cu un amestec de apă şi de pulbere de polizat, dar cum pietricelele

găsite în albia râului fuseseră şlefuite de natură şi străluceau atât de tare, Mânase hotărî să facă doar câteva retuşuri finale. Descoperi că, pentru a pune în evidență întreaga strălucire, trebuia să folosească o substanță chimică cu un nume ce suna ciudat: oxid de ceriu. Neştiind unde putea găsi oxidul de ceriu, încercă mai întâi cu lac de tâmplărie care dădu rezultate neaşteptat de bune. Umblă din magazin în magazin şi se întoarse acasă cu luciu metalic şi cu tot soiul de lacuri, iar din acel moment îşi făcu obiceiul să se închidă în fiecare zi în birou ca să lucreze la pietrele sale.

Nu trecu mult până când îşi dori mai mult decât să le alinieze şi să le admire frumusețea. Acum tânjea cu ardoare să aibă o colecție.

Mai întâi, trebuia să le rețină numele şi apoi să le împartă pe culori. Cum *Ghidul mineralogic cu ilustrații în culori naturale* al dr. Kazunosuke Masutomi avea să apară abia în 1955, nu exista nici un manual japonez demn de luat în seamă, însă Mânase era comerciant de cărți, aşa că nu-i fu greu să facă rost de cărți de geologie cu ilustrații 12

pentru copii, din care adună cât de multe putu. Cu toate acestea, nu făcu cine ştie ce progres doar admirându-şi pietrele. Toate erau diferite ca formă, în funcție de felul în care se rupseseră. Trebuia să existe o modalitate de a le aranja pe culori, numai că un singur tip de piatră putea să aibă foarte multe nuanțe. Chiar şi prezența unor particule cristaline extrem de mici ale unor elemente metalice precum potasiul, fierul sau sodiul părea să facă diferența.

Granitul, de exemplu, putea să fie alb sau cu vinişoare roşii aprinse, dar şi închise la culoare. Granitul cu cristale mari nu era o problemă, dar dacă nu reuşea să distingă cristalele mici cu o lupă, atunci era silit să renunțe. „Examinarea unei secțiuni polizate cu ajutorul unui microscop polarizator face posibilă determinarea naturii mineralelor ce intră în compoziția rocii, în acest fel putându-se ajunge la o clasificare finală" era sfatul obtuz şi nemilos pe care îl găsise într-una dintre cărțile sale. Tulburat fiind, dar nevrând să se dea bătut, ținându-şi mereu la îndemână caietul cu notițe, înarmat doar cu ochii şi cu degetele primite de la părinți, Mânase tratã pietrele cu acid clorhidric şi cu magneți, le sparse, le zgârie, le mirosi şi le linse, până când, după vreo jumătate de an, ajunse să le poată distinge pe

cele mai uzuale prin simpla lor atingere. Aşa se face că masa lui de lucru din hambar era acum plină de şiruri întregi de pietre, fiecare cu propria ei etichetă. Mai mult decât atât, avusese norocul să se împrietenească cu profesorul de geografie de la liceul din oraş care-i făcea adesea vizite la prăvălie, aşa că acum avea la îndemână un specialist cu care se putea consulta. Când profesorul îi făcu rost de setul standard de cincizeci de minerale după care tânjise de atâtea ori, munca de clasificare progresă cu o viteză incredibilă.

13

Pietrele găsite în albia râurilor nu i se mai păreau câtuşi de puțin mulțumitoare, în ziua lui liberă din fiecare săptămână se căţăra pe munții Chichibu cu harta topografică în mână şi cu un ciocan la brâu şi mergea de la un afloriment la altul. Chiar şi aşa, făcea destule greşeli, căci aceasta era muncă de teren cât se poate de specialixată, dar se distra de minune şi rareori lăsa în urmă vreo piatră pe care să nu o fi cercetat. Nu de puține ori, sacii lui de pânză deveniseră prea grei ca să-i mai poată ridica. Pe măsură ce căpăta experiență, devenind cât se poate de dibaci în mânuitul ciocanului şi al dălții, reuşi să meargă pe munte şi să desprindă mostre din granulația rocii exact de mărimea care îi trebuia lui.

Spre marea lui încântare, descoperi că Chichibu era o adevărată Mecca pentru geologi. Paleozoicul, mezozoicul, cenozoicul, fiecare eră era reprezentată prin straturi magistrale: sedimente de roci vulcanice, evident, dar şi roci metamorfice şi de contact ce stăteau împrăştiate pe o arie largă, începând cu şistul cristalin din jurul lui Nagatoro.

Mai erau şi nenumărate minereuri rare şi fosile, putându-se spune că locuitorii de la poalele munților trăiau pe o adevărată comoară. Specialiştii în domeniu descoperiseră Chichibu de timpuriu, existând hărți geologice minuțioase ce ofereau neprețuite informații savantului amator, în încercarea de a strânge cincizeci de tipuri diferite de roci, Mânase începu propria lui colecție de mostre, pe care le depozită una câte una în lada meşterită cu proprnle-i mâini. Şase luni mai târziu, în ziua în care i se năştea primul fiu, Mânase reuşise să adune toate cele cincizeci de pietre. Atunci ridică ținta la o sută de pietre. Numai că numărul se dovedi a fi cam mare pentru

posibilitățile 14

oferite de Chichibu, aşa că profită de vacanța de Anul Nou şi de sărbătoarea Bonului din luna august ca să explore întreaga câmpie Kanto din jurul oraşului Tokyo, ajungând chiar până în îndepărtata insulă Kyushu. Ce nu reuşea să găsească de unul singur încerca să obțină prin intermediul companiilor de minerit, într-o iarnă, de data asta cu o zi înainte de naşterea celui de-al doilea fiu al său, reuşi să cumpere de la una dintre cunoştințele sale siderolitul pe care şi-l dorea atât de mult pentru colecția sa, iar când îl aşeză în ultima nişă rămasă goală, colecția lui de o sută de pietre fu completă.

Ca orice om, Mânase avea suficiente motive să se plângă, dar cel puțin nu suferea de foame sau de frica gloanțelor, aşa că în timp ce-şi ducea tihnit existența, îşi amintea rar de cele petrecute în timpul războiului. Abia când căzu la pat în timpul unei epidemii de malarie, întâmplările petrecute pe front începură să plutească aidoma unor fantome în memoria lui. Mai mult decât orice, toate coşmarurile lui nu aduseră altceva la viață decât teama aceea înspăimântătoare de singurătate.

Singurătatea aceea din închisoarea verde a ferigilor junglei cu frunze nemiloase, grele, şi cu cârcei grotesc împletiți ce se năpusteau asupră-ți din toate părțile: asta ar fi putut scoate din minți până şi pe omul pădurilor, darămite pe un băiețaş crescut în suburbiile liniştite ale unui mare oraş. Printr-o astfel de disperare trecuse Mânase în timp ce rătăcea de pe un deal pe altul, dintr-o vale în alta, în căutarea camarazilor lui, după ce malaria îl făcuse să piardă legătura cu baza. Era în zilele acelea pline de haos care urmaseră căderii rezistenței organizate ale armatei japoneze, când americanii îi vânau pe cei răsfirați prin

15

păduri. N-avea cum să uite vreodată teroarea acelor zile.

In timpul peregrinărilor sale, întâlnise o groază de soldați răniți, bolnavi, grupuri de zombi, pe jumătate morți. Dacă le dădeai vreun ordin, se târau un pic mai departe, dar în general mişcările li se opreau până să ajungă la dealul următor, şi-atunci privirea li se împăienjenea, fixată sus spre cer, cu ochii uscați în orbite.

Ca să evite contactul cu duşmanul care deținea controlul asupra drumurilor, Mânase se refugiase în munții lipsiți de căi de comunicație. Numai că în timpul peregrinărilor sale se izolase şi se rătăcise. O zi şi o noapte de rătăciri fără țintă prin jungla pustiită îi distruseseră şi ultimele resurse fizice şi mentale. Abia ce coborâse într-o vale să bea apă dintr-un izvor, când observă dintr-o dată un grup de soldați japonezi venind de pe coasta din direcția opusă, în viața lui nu fusese mai fericit de-atât!

Grupul era format din vreo doisprezece soldați, în fruntea căruia se afla un căpitan. După ce cartierul general le fusese distrus, ofițerul îi adunase pe soldații care supraviețuiseră şi-i organizase într-o unitate operativă. Căpitanul, care părea să aibă puțin peste treizeci de ani, îl impresionase puternic pe Mânase. Nu se mai adresase niciodată unui ofițer cu un grad atât de înalt şi poate că asta explică de ce îi produsese o impresie atât de intensă.

La cel mai neînsemnat ordin al său, soldații din subordine săreau ca arşi, cu o vitalitate care-l uimi pe Mânase, care nu mai întâlnise altceva în rătăcirile sale decât trupuri pe jumătate moarte.

- Chiar în acest moment armata japoneză se regrupează pe coasta de sud a insulei Leyte, iar flota traversează deja canalul Bashi dintre Formosa şi Luzon. De 16

îndată ce vom strânge arme şi efective suficiente, forțele imperiale vor da startul bătăliei finale, anunță căpitanul.

încă de la sosirea pe insula Leyte, Mânase auzise atât de multă propagandă falsă, încât acum nu-şi mai făcea nici un fel de iluzii, înțelese îndată că flota căpitanului exista doar în mintea lui, dar vocea care îi anunța cu privire la sosirea acesteia fusese atât de clară şi de puternică, încât inima îi tresări de bucurie, dând naştere unei speranțe reînnoite - o speranță efemeră probabil, dar suficient de vie cât să ridici un turn cu ea; iar dacă turnul acela era susținut de asemenea cuvinte înflăcărate şi de o voce atât de puternică, atunci putea rămâne în picioare chiar de-ar fi fost ridicat pe nisipuri mişcătoare. Ce fericire să mărşăluieşti alături de camarazii tăi spre țintă, în comparație cu disperarea lui Mânase născută din rătăcirile fără nici un scop în jungla întunecată. Asta da speranță, chiar de-ar fi fost să te

îndrepți direct spre porțile iadului, în peregrinarea lui solitară prin munți, nu o dată îi trecuse prin cap să scoată cuiul unei grenade şi să-şi pună capăt zilelor, dar gândul că avea să fie spulberat în bucăți de carne în locul acela neştiut de nimeni, fără ca nimeni să afle ce se întâmplase cu el, îl umplu de groază şi-l secătui de puterea de a face aceste gest.

Şi pentru că aspectul cel mai mizerabil şi cel mai dureros al derivei sale lipsite de speranță era însăşi nesiguranța, încorporarea imediată în plutonul condus de căpitan îi readuse liniştea mentală. Acum putea să se destindă:

atâta timp cât executa ordinele, putea să-şi continue halucinanta călătorie. Fu nevoit să muncească din greu şi fără odihnă, dar truda îi ostoia doar trupul. Fie că trebuia să o ia la stânga sau la dreapta, să se cațere sau să coboare, să

17

se târască înainte sau înapoi, toate deciziile acelea dificile care puteau însemna viața sau moartea erau resimțite ca şi cum o povară imensă îi fusese luată de pe umeri. Nici măcar nu-i mai rămăsese timp să se întrebe ce-l aştepta de acum încolo. Dar mai presus de toate vocea aceea a căpitanului ce dădea ordine era încântătoare, îi răsuna în adâncul stomacului şi parcă îi străbătea întregul trup de la un capăt la altul. Avea o putere pe care ai fi putut-o considera magică, căci până şi ordinele scurte, răspicate, erau o încântare pentru ureche. Dacă Mânase ar fi auzit vocea aceea cerându-i să atace, s-ar fi aruncat cu dragă inimă şi într-o perdea de foc.

Dar nu era vorba doar de voce. Dintre toate fețele acelea pârjolite din pricina brichetelor de cărbune, paloarea căpitanului era izbitoare. Mânase se gândise că avea genul acela de piele care nu se bronzează niciodată. Cu toate astea, chiar şi cu bereta trasă mult peste chipul frumos şi spân (probabil tot de la natură) încât parcă se pierdea sub ea, chiar şi cu uniforma plină de noroi, căpitanul tot nu-şi pierdea o clipă din autoritate. Avea un soi de putere căreia nu i te puteai opune. Deşi soldații păreau plini de viață, de fapt erau bolnavi sau plini de răni cu toții, iar din cauza faptului că unii din ei se aflau într-o stare proastă, capacitatea de funcționare a

plutonului depindea de voința ofițerului aflat la comanda lui. Unii din ei arătau atât de rău, încât cu greu îți puteai imagina că se vor mai ridica vreodată dacă au apucat să se lungească; însă săreau ca arşi de îndată ce bărbatul cu ochii arzători dădea un ordin şi, întocmai unor acrobați ce merg pe sârmă, păşeau cu grijă ca nu cumva să calce alături de ea. Mânase nu era cu nimic diferit. Zăcea trântit la pământ precum un 18

vultur; nu se putea mişca, dacă ar fi făcut un pas, cu siguranță că acela i-ar fi adus sfârşitul, dar când îi ajungea la urechi ordinul să se ridice, era ca şi cum o gheară imensă l-ar fi prins de intestine: toate senzațiile de până atunci păreau să-i părăsească trupul, şi, spre marea lui surprindere, se punea singur în mişcare zguduindu-se şi hurducăind precum o maşinărie.

- Se cunoaşte că a absolvit Academia militară, gândise el cu admirație.

Oamenii aceia erau diferiți. Iar omul acela în mod special emana o autoritate supraomenească ce-l umplea pe Mânase de venerație.

în după-amiaza zilei în care Mânase se alăturase grupului, soldații descoperiră o grotă adâncă în mijlocul junglei unde hotărâră să poposească. Caverna era deja ocupată de nişte soldați japonezi, o adunătură de vagabonzi pe jumătate morți, care-şi pierduseră deja orice speranță, în ciuda faptului că fuseseră avertizați că puşca era mai importantă decât însăşi viața soldatului, nu numai că-şi pierduseră puştile, dar îşi pierduseră şi hainele, purtând acum doar câte o bucată de cârpă soioasă strânsă cu nişte nasturi care aproape că le intrau în piele. Mânase mai văzuse soldați bolnavi, aflați pe patul de moarte, şi leşuri intrate în putrefacție, dar până şi el făcu un pas înapoi din pricina duhorii şi a mizeriei din grotă. Dar chiar şi aici frumusețea magică a vocii căpitanului se dovedi irezistibilă: de îndată ce păşi în cavernă şi începu să dea ordine, făpturile acelea ce stătuseră acoperite de roiuri de muşte şi pe care le rodeau viermii săriră ca arse şi începură să curețe sârguincioase mizeria din jurul lor, aşa cum li se ordonase. Doar jumătate dintre ei nu executară ordinul: muriseră între timp.

19

Mânase înțelese că nici măcar căpitanul nu îi mai putea readuce la viață, şi, cu toate astea, încăpățânarea acelor leşuri de a nu mişca nici

măcar un deget i se păru cât se poate de plină de obstinație.

Cu toate că grota avea o gură de aerisire, fumul focurilor la care găteau nu era vizibil de afară, aşa că locul era cât se poate de potrivit pentru o ascunzătoare, iar pentru că în apropiere se afla şi un izvor cu apă proaspătă, nu era de mirare cum de se adunaseră acolo atâția soldați japonezi. Mânase nu-şi mai aducea aminte cât timp petrecuse în grota aceea. Uneori credea că mai puțin de două nopți, alteori că ar fi stat acolo mai bine de o săptămână.

Până la urmă, plutonul lor nu şi-a mai reluat niciodată marşul către locul de întâlnire de pe coasta de sud: în prima dimineață petrecută în grotă, văzură cum căpitanul lor cel atât de indispensabil începuse să şchiopăteze din pricina unei cangrene provocate de un şrapnel care-l rănise la piciorul stâng. Fața îi devenise cadaverică peste noapte, aşa că adună în jurul lui toți caporalii şi soldații care se mai puteau ține pe picioare ca să le explice strategia lui. Având în vedere că munții colcăiau de inamici peste tot, după cum spunea el, le era imposibil să mai ajungă pe coasta de sud, aşa că erau nevoiți acum să folosească grota pe post de bază pentru bătălia finală. Ultimele lui cuvinte nu lăsară loc de interpretări:

-Aici veți muri toți!

Să ocupe o poziție strategică şi să lupte era o idee cât se poate de bună, dar cum aveau muniție puțină şi mai erau doar câțiva soldați care se puteau ține pe propriile lor picioare, era greu să iei inițiativa de a lansa un atac. Cu alte cuvinte, aveau să aştepte ca inamicul să-i descopere 20

înainte de a putea muri onorabil. De fapt, nu era nici o deosebire între ei şi ceilalți soldați bolnavi sau răniți din grotă, în ciuda stării sale, căpitanul nu-şi pierdu câtuşi de puțin din voință, iar sub comanda sa păstrară disciplina militară, dacă nu cumva şi pe cea morală. Colindară pădurea în căutare de hrană, căci deşi ofițerii şi recruții hotărâseră să moară împreună, era totuşi imposibil să lupți cu mațele chiorăind de foame. Se gândiră cum să facă să rămână în viață până la ultima lor bătălie, lucru care deveni o chestiune cât se poate de serioasă pentru plutonul din grotă, aşa că Mânase împreună cu câțiva soldați cât de cât sănătoşi hotărâră să descindă într-un sat aflat în apropiere. Nu se dovedi câtuşi de puțin riscant. Nu numai că

satele fuseseră părăsite, dar arătau de parcă ar fi fost atacate de lăcuste: soldații japonezi mâncaseră tot ce putea fi considerat comestibil. Aveai senzația că nici măcar un firicel de iarbă nu mai rămăsese de pe urma lor, dar căutând cu grijă găsiră nişte frunze de napi, iar cei mai norocoşi dintre ei dădură chiar şi peste câteva găini numai piele şi os.

Evident că scotociră după mâncare şi în junglă: practic tot ce mişca, de la şerpi la şopârle şi insecte, sfârşea sub formă de supă fiartă în cutii de conservă sau căşti.

Căpitanul mânca primul, servit fiind de soldatul de gardă, iar rămăşițele erau împărțite între soldații care salivau. Mirosul de carne gătită le afecta trupurile înfometate; parcă le creşteau dinți în stomac, care se pregăteau apoi să le sară afară din gură şi să se năpustească în farfurie; de îndată ce începea să se ridice aburul din oală, soldați despre care credeai că au murit de mult se târau din colțurile întunecoase ale stâncilor şi întindeau degetele înnegrite. Căpitanul le interzisese mâncarea celor care nu

mai erau în stare să lupte. Pentru că numai soldații care mai erau în stare să lupte mergeau după hrană, singurii care ajungeau să mănânce erau cei care se puteau hrăni singuri. Atâta vreme cât tu însuți mureai de foame, prea puțin îți păsa. De îndată ce îți umpleai stomacul, începea să te preocupe chestiunea celorlalți, începea să ți se facă milă. Cum căpitanul îşi dorea să dea ultima bătălie, în calitatea lui de ofițer aflat la comandă, trebuia să acorde prioritate absolută păstrării intacte a plutonului, iar aici avea perfectă dreptate. Dar când vedeai degetele acelea scheletice întinzându-se către tine, decența te împiedica să le loveşti ca să se îndepărteze.

Căpitanul dădu un ordin: cei care nu se mai puteau ridica aveau să-şi pună de îndată capăt zilelor. Nici unul dintre soldații bolnavi nu mai avea suficientă tărie fizică sau morală să facă asta. Atunci căpitanul dădu ordinul să fie omorâți. Curând, aveau să moară cu toții, dar când cineva trecea prin asemenea chinuri, era de fapt o binefacere să-i uşurezi povara. Soldații bolnavi se rugau să fie omorâți, aşa că nu-ți rămânea decât să iei baioneta şi să te pregăteşti să le pui capăt suferințelor cu o lovitură bine plasată.

Te trezeai în ultima clipă că te părăsea curajul, începeai să tremuri. Clocotind de furie, căpitanul se ridica pe picioare şi se îndrepta şchiopătând către invalizi, trăgând după el piciorul rănit, cu sabia scoasă din teacă şi spintecându-le gâtlejurile unul câte unul. Soldaţii care cărau leşurile afară nu-şi iroseau energia cu săpatul mormintelor.

- Vă rugăm să ne iertaţi! Vă rugăm să ne iertaţi! strigau ei de fiecare dată când mai aruncau câte un leş în pădure.

Era ca un fel de exorcizare.

22

în timp ce asista la masacrul soldaţilor bolnavi, lui Mânase i se păru că stăpânirea de sine a ucigaşului era de înţeles. De fapt, era război. Ceea ce-l fascina cel mai tare era îndemânarea cu care căpitanul punea uşor tăişul săbiei la gâtul fiinţei culcate pe spate şi, cu o mişcare delicată, naturală, dar sigură, reteza carotida victimei. La urmă; nimeni nu ţipa şi, ceea ce era incredibil, era că nu ţâşnea sânge deloc - sau cel puţin Mânase nu-şi aducea aminte de aşa ceva. îi era greu să creadă că toţi soldaţii aceia bolnavi muriseră cu zâmbetul pe buze, dar asta era imaginea de netăgăduit care-i rămăsese întipărită în minte.

Impresia lăsată de sabie era una copieşitoare. Puşti, oameni, cer, totul era cenuşiu, îmbibat în sânge, în puroi şi în mizerie: doar sabia ce atârna în mâna căpitanului era scăldată într-o lumină senină, oţelul lamei fiind tot atât de clar precum un pârâiaş zglobiu de munte. Moartea pe care o anunţa era plăcută şi dulce. Ori de câte ori sabia ieşea din teaca ei din piele neagră spălăcită, Mânase o urmărea cu privirea până când îşi atingea scopul, iar noaptea, când viii şi morţii dormeau deopotrivă pe patul lor de stânci, nu-şi putea lua ochii de la căpitanul ce stătea sprijinit de peretele stâncos de lângă foc, curăţându-şi sabia de sânge.

Scotea din teacă sabia mlădioasă, ştergea atent cu cârpa lama subţire şi suplă şi o ţinea în faţa-i colorată acum în roşu din pricina flăcărilor, îi cerceta atent marginile, ochii îi scânteiau în umbra beretei de pe cap, apoi lua din nou cârpa să mai şteargă cine ştie ce pată rămasă.

Procesul se repeta până când lama devenea o oglindă ce arunca sclipiri spre ochii nemişcaţi ai căpitanului. Umbra de pe faţa împietrită

tremura sub adierea vântului, jocul de pete şi lumini se întețea pe chipul bărbatului;

23

numai lama goală rămânea nemişcată, lumina ei părând mai degrabă înghețată.

Ori de câte ori Mânase îşi amintea de întâmplările din grotă, aceasta era scena care-i venea prima dată în minte.

Căpitanul părea că-şi lustruia sabia ori de câte ori avea un răgaz, nu numai noaptea. Figura lui, un amestec de voință şi tenacitate în ciuda rănii sale, îl umplea pe Mânase de teamă, ca şi cum ar fi fost un diavol sau un suflet damnat. Cu cât se temea mai mult de el, cu atât se simțea mai fascinat de persoana lui. Privindu-l pe ascuns din colțul lui, Mânase nu-şi putea desprinde ochii de la el.

- Muriți! strigase căpitanul, iar moartea pe care o ordonase părea întipărită în strălucirea albăstruie a vârfului săbiei.

Mânase încercă să-şi imagineze cum ar fi fost oare să moară împreună cu comandantul său, să moară sub tirul de foc al duşmanului pe care-l privea în ochi, în urechi răsunându-i vocea care-i comandase moartea, urmată de şuierul oțelului gol. îşi imagina un câmp învăluit într-o ceață liliachie. Ce scenă tragică! Gloanțele care-i perforau carnea păreau să-i provoace mai multă plăcere decât durere! îi venea să plângă la gândul că era pe punctul să moară pentru Marea Cauză despre care auzise atât de multe, dar în acelaşi timp tânjea după o moarte fulgerătoare. Cel puțin aceasta ar fi fost cu mult mai binevenită decât foamea care te împingea să scoți viermii din propriile tale răni şi să ți-i îndesi imediat în gură sau să arunci priviri inconştiente spre partea cărnoasă a coapselor camaradului tău.

Atât pe front, cât şi în lagărul unde fusese prizonier, Mânase auzise o groază de zvonuri despre canibalism.

Din fericire, supraviețuise fără să fie nevoit să asiste la 24

asemenea scene, dar sângele îi îngheța în vene la gândul că nu l-ar fi mirat să vadă aşa ceva. Nu ştia să spună ce s-ar fi întâmplat dacă ar fi rămas mai mult timp în grotă şi dacă ofițerul nu ar fi fost acolo să mențină disciplina. Cu toate acestea, de îndată ce se stabilise în casa mamei sale

după război, amintirea fizică a foamei se estompase, şi, deşi se gândea la grotă ca la imaginea iadului pe pământ, nu se mai simțea câtuşi de puțin oprimat la gândul evenimentelor care avuseseră loc acolo. Singura modalitate prin care îşi aducea aminte de experințele sale era aceea de a privi fugitiv printr-o gaură întunecoasă din fereastră, ca un vis la care cugeta dimineața în timp ce lenevea în pat.

Nu voia să-şi amintească - Mânase înțelese asta foarte bine. Cu toate că ştia şi gustul groazei sale, era suficient să conştientizeze că stătea pe o saltea moale şi nicidecum pe un pat de stânci, şi-atunci frica îi dispărea. Timpul le rânduieşte pe toate într-un fel anume: noroc şi nenoroc, plăcere şi durere, le exilăm pe toate în trecut ca să formeze un peisaj monocromatic. E un mister şi o binecuvântare în acelaşi timp.

La puțin timp după ce-şi deschisese magazinul cu cărți din Chichibu, Mânase se căsători cu fiica unui fermier viticultor din Yamanashi pe care o cunoscuse prin intermediul farmacistului de peste stradă. Dat fiind că cele două surori ale sale îşi găsiseră soți cam tot în acelaşi timp, Mânase şi proaspăta lui soție locuiau împreună cu mama sa, care era încă întreagă la minte, dar care fusese lovită de o motocicletă, trebuind să stea adesea la pat. Fie iarnă, fie vară, soarele pătrundea cu greu în casa lor, iar ei duceau o viață tihnită. Curând avură parte de un copil, iar lucrul acesta trezi la viață întreaga casă. Vechea încăpere

care găzduise altarul familiei se dovedi a fi o cameră de joacă numai bună, iar la scurt timp uşile sale de modă veche, extrem de înalte şi de robuste, fură acoperite de mâzgălituri de creion.

- Viitorul tău soț nu bea şi nici nu joacă jocuri de noroc, iar singura lui pasiune e aceea de a colecționa pietre, aşa că, după cum vezi, e un om serios şi decent. Nici că se putea unul mai bun, îi spusese farmacistul soției lui Mânase în timpul negocierilor pentru căsătorie, iar ea nu reuşi decât să-şi închipuie că el era un bărbat în vârstă.

Odată căsătoriți, descoperi că soțul ei era tot atât de serios şi de decent pe cât îi spusese farmacistul, doar că pasiunea lui era cam ieşită din comun. Când se trezea dimineața, era singură în pat. Cum afară era încă

întuneric, era prea devreme să fi plecat la muncă. Nu-i rămânea altceva de făcut decât să se ridice din pat să pregătească gustarea de dimineață, în cele din urmă, avea să se întoarcă, coborând greoi de pe muntele din spatele casei cu tot felul de scule bălăngănindu-se la brâu şi cu un sac greu pus sus, pe umăr.

O dată îl întrebase ce avea acolo. Din sac nu ieşiseră la iveală decât nişte pietre care nu erau bune nici măcar să le foloseşti ca greutăți în butoaiele cu murături. Seara, lucrurile stăteau altfel: după ce mânca grăbit, se retrăgea în singurătatea hambarului său să se joace, fără îndoială cu pietrele lui. La şase luni după nuntă, pentru că nu avuseseră parte de luna de miere, o duse la izvoarele cu apă termală de la Okaho. Orice iluzie că ar fi putut să se scalde în bazinele cu apă şi să se relaxeze se evaporase. Se plimbaseră toată ziulica prin munți, şi ori de câte ori soțul ei dădea peste câte o piatră, scotea ciocanul şi începea s-o despice uşor. Se gândi că mai bine ar fi rămas acasă.

26

Farmacistul se amuzase din plin pe seama asta. Da, se amuzase, căci auzise destul de des de oameni aduşi la sapă de lemn de propriile lor pasiuni, numai că, în cazul ăsta... pietrele nu costau nimic, nici măcar un bănuț, încetul cu încetul, casa se umplu de tot felul de unelte şi de instrumente despre care cu greu îți puteai imagina la ce serveau, într-una din zile, Mânase îi arătă o piatră obişnuită de mărimea unui cap de copil, care valora după spusele lui cel puțin o sută de mii de yeni, lucru care o uimi peste măsură. Magazinul de cărți le aducea un venit destul de frumuşel. Veniturile crescură încet, dar sigur, aşa că în curând pasiunea lui Mânase putu fi susținută financiar fără să mai fie nevoiți să economisească.

- E posibil ca inima soțului meu să nu fie în întregime de piatră, se plângea ea câteodată, dar n-aş băga mâna în foc pentru asta. E atât de plictisitor! Şi toate lucrurile astea pe care le face cred că or să mă înnebunească într-o bună zi.

Erade fapt o formă indirectă de a-l prețui, căci, deşi se adeverea că nu era prea vorbăreț, totuşi nu era lipsit de afecțiune. Câteodată lustruia cu

dibăcie câte o pietricică pe care o strecura mai apoi în câte o bijuterie, iar ea, deşi conştientă că nu-l costase mai nimic, era mulțumită de cadoul primit, în timp ce ea se ocupa de creşterea copiilor, el nu se plângea niciodată de hainele pe care i le punea dinainte şi gusta docil din tot ceea ce-i gătea ea. Aşa că avea toate motivele să se bucure că se măritase cu un bărbat atât de puțin pretențios. Soacră-sa murise la cinci ani după căsătoria lor, iar asta îi dăduse posibilitatea să redecoreze casa. Nevasta lui Mânase avea acum bucătăria spațioasă şi luminoasă la care tânjise de atâta timp.

27

Primise o maşină electrică de gătit, una de spălat şi un frigider, iar când văzu toate aparatele acelea electrice, îşi spuse că avea s-o bată Dumnezeu dacă nu înceta să se mai văicărească, lucru la care consimțiră şi propriii ei părinți.

Toți copacii din jur fură tăiați şi înlocuiți cu o pajişte frumoasă, cu excepția unui locşor pe care îl foloseau în continuare drept grădină de legume. Ajunseră să locuiască într-o casă precum cele din marile oraşe: două caturi, acoperiş roşu din tablă, ziduri tencuite, gărduț vopsit în alb care să nu lase găinile să treacă în curte. Casa arăta cu totul desprinsă de peisajul din împrejurimi. Doar hambarul în care țineau pietrele, aflat undeva într-un colț al proprietății lor, mai amintea de vechea fermă de viermi de mătase şi de răzoarele de legume, în ciuda reparațiilor frecvente, varul alb al fațadei se cojise, iar instalația electrică, ce fusese făcută mai târziu, se țâra neizoiată ca un miriapod de-a lungul tavanului. Dar hambarul acela era castelul lui Mânase. Podeaua servea drept spațiu de depozitare:

jumătate din ea era ocupată de cărți vechi care nu-şi mai găseau loc în prăvălie, iar cealaltă jumătate, de lăzi de scândură pline cu pietre ce nu fuseseră sortate încă. O scară ducea sus în atelierul lui Mânase care semăna cu un laborator de chimie, cu câteva mese din lemn pline cu arzătoare pentru alcool şi mojare, microscoape, diverse aparate electrice ciudate, teancuri de hărți şi de lucrări de specialitate. Instrumentele nu erau probabil de cea mai bună calitate, dar încăperea era o cameră de studiu pe cinste. Mânase se mândrea mai ales cu vitrinele construite de el, unde-şi expusese colecția de pietre, cu mostre de dimensiuni dintre cele mai variate, de la

mărimea unui ou şi până la mărimea unui cap de om, fiecare dintre ele 28

meticulos curățate şi etichetate. Mostrele erau aşezate pe trei mari categorii: roci vulcanice, sedimentare şi metamorfice, după care urmau subcategoriile. Rocile sedimentare, de exemplu, se împărțeau în roci elastice, sedimente chimice şi organice. O secțiune aparte era rezervată mineralelor cum ar fi cinabrul şi pirita de cupru. Alta era rezervată cristalelor minerale cum ar fi cuarțul, caolinitul şi amfibolul. Una dintre vitrine conținea şiruri de recipiente pline cu felurite soiuri de nisip şi exista chiar şi un colț pentru fosile. Fără îndoială că toate alcătuiau un mic muzeu. Şi, cu toate acestea, Mânase nu era câtuşi de puțin mulțumit de calitatea şi de cantitatea colecției sale.

Profesorul de geografie îl învățase cum să facă secțiunile, lucru care-i mai dăduse ceva de lucru la pietrele lui în afara faptului de a le colecționa pur şi simplu. Pentru asta ar fi avut nevoie de un polizor electric, dar cum nu-şi permitea aşa ceva, se mulțumise să polizeze totul manual.

La început nu întâmpinase nici un fel de probleme, căci începuse cu calcar fosil, care e destul de uşor de mânuit.

Dar nu putuse avansa mai mult de atât, căci, înaintea procesului de polizare, piatra trebuia despicată în segmente foarte subțiri. Dacă folosea ciocanul sau dalta, piatra se fărâma înainte ca el să obțină bucata de mărimea şi grosimea care-i trebuiau. Deşi se încăpățâna cu ardoare să finalizeze singur întregul proces, Mânase fu nevoit să accepte că, până avea să facă rost de un ferăstrău ieftin de diamant, trebuia să se mulțumească cu vizitele la compania minieră din localitate unde putea să taie pietrele în segmente de mărimea potrivită.

De îndată ce făcea rost de o bucată de piatră de mărimea unei mâini, o netezea cu şmirghel sau cu pila, o lus-

29

truia pe o bucată de tablă cu un amestec de carborundum şi apă, iar la sfârşit o finisa cu un abraziv fin pe o bucată de sticlă. După ce o lustruia pe o parte, încălzea deasupra unui arzător un pic de ciment, lipea fragmentul pe o bucată de sticlă şi-apoi îl poliza şi pe partea cealaltă. Teoretic vorbind, asta ar fi trebuit să conducă la o secțiune în urma căreia

să se poată vedea la microscop toate culorile diverselor cristale minerale, dar de fapt procesul nu era chiar atât de simplu. Era extrem de dificil să polizezi o secțiune perfect. Dacă nu făceai asta cu măiestrie, suprafața rămânea nereguiată, iar dacă nu erai cu băgare de seamă, secțiunea se spărgea cât ai clipi, îți trebuia multă îndemânare ca să lipeşti secțiunea pe bucata de sticlă, deoarece era foarte uşor să prinzi câte o bulă de aer în pasta de ciment şi atunci trebuia să o iei de la capăt. Fiecare tip de rocă era diferită. Dacă o piatră se spărgea uşor din pricina cristalelor sale care erau fragile, atunci trebuia tratată cu un agent întăritor ca să o poți prelucra, încercând tot felul de abrazivi şi de dedurizatori, Mânase îşi dezvoltase propriile lui metode; în loc de apă folosea glicerina şi kerosen şi poliza pietre până târziu în noapte, dezvoltându-şi paralel propriile lui metode.

Numele lui devenise cunoscut în rândul geologilor, iar la scurtă vreme liceele şi universitățile începură să-i solicite mostre din colecția sa. Uneori primea cereri de eşantioane minerale din partea unor persoane pe care nu le cunoscuse niciodată. Aceste solicitări îl determinară pe Mânase să-şi cultive pasiunea cu şi mai mare entuziasm.

Deveni în egală măsură interesat de fosile. Cercetase un strat paleozoic de-a lungul cursului râului Yokose, iar harta răspândirii fosilelor pe care le găsise în zonă se dovedise 30

atât de precisă, încât îşi câştigase admirația sinceră a tuturor experților în domeniu. Recoltase un amonit extraordinar dintr-un afloriment mezozoic de pe muntele Ryokami, dar apogeul carierei sale ca geolog autodidact fu atins atunci când descoperi mamiferele Paleoparadoxia.

Pe când explora o carieră veche de piatră de lângă muntele Shiroishi din satul Otaki, Mânase dădu peste oasele unui animal ciudat. Pentru că nu se considera suficient de experimentat în domeniul fosilelor, luă imediat legătura cu profesorul de geografie şi săpară împreună timp de o lună, scoțând la suprafață cincizeci şi două de fragmente de oase. Universitatea din Tokyo le identifică drept rămăşițele unui mamifer marin numit Paleoparadoxia care trăise în miocen; era pentru a doua oară când se descoperea în Japonia un schelet fosil aproape complet. Mai târziu, animalul fusese expus la Muzeul Prefecturii sub numele de „Monstrul Saitama", iar

Mânase împărți onoarea de a-l fi descoperit împreună cu profesorul de geografie.

Pe măsură ce-şi aprofunda cunoştințele, devenind cât se poate de absorbit de geologie, fu nevoit să se gândească la grota din Leyte şi la spusele caporalului cu privire la specificul pietrelor. Căpitanul cu sabia şi, fără îndoială, caporalul erau singurele persoane care îl marcaseră pe durata războiului. Dar în timp ce figura căpitanului îi rămăsese adânc întipărită în memorie, Mânase nu-şi mai amintea decât foarte vag chipul caporalului, îl găsiseră în grotă când grupul condus de căpitan ajunsese în peşteră, aşa că probabil era unul dintre supraviețuitorii armatei Kwantung ce fusese mutată pe frontul de sud în toamna anului 1944. în ciuda dizenteriei tropicale, se ținuse destul de bine la început, căci umblase împreună cu

31

Mânase după hrană. Nu de puține ori se trezeau izolați de ceilalți, aşa că petrecuseră mult timp unul în compania celuilalt, dar probabil că, din pricina fricii neîntrerupte de a da nas în nas cu soldații americani, Mânase nu-şi amintea să fi purtat vreo conversație normală cu acesta sau să fi avut şansa să-l întrebe cum îl chema şi unde se născuse.

Caporalul deschidea gura numai când trebuia neapărat să vorbească. Soldații suferinzi din grotă păreau să aibă deplină încredere în el, şi, datorită faptului că părea mereu sigur pe el, Mânase se considerase cu adevărat norocos să facă echipă cu el.

Ce fel de om să fi fost oare? Părea destul de matur, cam de aceeaşi vârstă ca şi căpitanul, dar nu era nimic deosebit în asta, căci pe frontul din Leyte se aflau mulți veterani trecuți chiar binişor de vârsta de treizeci de ani.

Probabil că părea mai vârstă din pricina felului său calm şi relaxat de a fi. Nu era student pe nicăieri. Armata gemea de oameni proveniți din toate păturile sociale, aşa că era posibil să fi fost ucenic pe undeva sau muncitor pe la vreo companie minieră, în orice caz, desfăşurase o muncă ce necesitase cunoştințe de geologie, dar Mânase nu îndrăznea să presupună mai mult de atât. Mai târziu, regretase că nu luase măcar o şuviță de păr să o ducă drept amintire familiei acestuia, dar când se gândise la asta, războiul se terminase deja de multă vreme.

Starea sănătății caporalului se înrăutățea pe zi ce trecea. Mânase observase cât de nemişcat rămăsese în colțul lui din grotă şi-l auzi mai târziu vorbind în întuneric despre pietre, conştient fiind că acelea erau cel mai probabil ultimele lui cuvinte. Văzuse asta de nenumărate ori:

oameni suficient de viguroşi cât să râdă în hohote erau 32

găsiți țepeni şi reci a doua zi. Aşa se face că inima lui Mânase se împietrise şi încetase să mai reacționeze în vreun fel în fața vieții sau a morții. Obosit peste măsură să mai bage de seamă întâmplări care nu-l priveau în mod direct, Mânase nu fu câtuşi de puțin impresionat de moartea iminentă a acelui om.

- Pietrele nu iau naştere doar din magmă. Mai sunt şi meteoriții veniți din afara spațiului. Cauza principală constă însă în activitatea organică. Alături de apă şi gheață, organismele vii joacă un rol important în procesul de eroziune, trupurile lor transformându-se şi ele în pietre. Cărbunii, de exemplu, nu sunt altceva decât lemn fosilizat provenit din copacii străvechi. Calcarul şi şisturile silicioase provin din scheletele comprimate ale microorganismelor adunate pe fundul mărilor. *Chiar şi calciul din oasele noastre se va transforma în piatră* şi va intra astfel în ciclul mineral. De aceea, până şi pietricica aceea neînsemnată pe care o culegi din albia râului, oricât de tăcută şi de străină ți s-ar părea, îți este de fapt rudă îndepărtată. Pietricica aceea pe care o ții în mână povesteşte istoria întregii lumi, tu însuți făcând parte din ea, căci ceea ce descoperi nu e decât felul în care tu însuți vei arăta în viitor.

Caporalul continuă să vorbească. Fără îndoială că izbucnirea aceea bruscă nu era decât o prevestire că flacăra vieții sale era pe cale să se stingă. E foarte posibil ca Mânase să fi luat de bună voie hotărârea să doarmă lângă el căci, deşi vorbiseră foarte puțin de când se cunoscuseră, nutrea un sentiment de respect pentru omul acela şi voia să aibă grijă de el în ultimele lui clipe. Aici memoria lui Mânase se estompa, căci exact în momentul acela

33

avusese din nou un acces de malarie. Era încă noapte când caporalul se apucă să povestească, de asta era sigur, căci Mânase îşi amintea clar că se uitase spre intrarea în grotă şi nu văzuse decât întunericul de culoarea

cernelii, îi era insuportabil de frig. (Trecuse şi în lagăr prin câteva momente grele, când nici măcar un teanc de pături nu erau suficiente ca să nu-i clănțănească dinții în gură din pricina febrei.) Voise să se încălzească un pic, dar nu cutezase să se apropie de căpitan, care supraveghea focul:

se prea poate că-şi lustruia sabia şi-atunci Mânase nu ar fi îndrăznit pentru nimic în lume să invadeze spațiul acela sacru. Se acoperi cât putu de bine servindu-se de uniformele soldaților morți, orice i-ar fi putut fi de folos, şi, pe când stătea acolo tremurând, şuvoiul neîntrerupt de cuvinte ce ieşeau din gura bărbatului aflat lângă el i se păru depărtat, ca într-un vis.

Se crăpase deja de ziuă, când se trezise cu o sete teribilă. Vocea caporalului nu se mai auzea. Mânase privi spre foc şi-l zări pe căpitan stând de vorbă cu cineva. Pe buze îi flutura un zâmbet. Mânase se întrebă cine ar fi putut fi în relații aşa de prieteneşti cu căpitanul, dar nu reuşi să distingă chipul persoanei în cauză. Să fi fost Moartea însăşi?

Mânase se amuză fără înfricare. Era oare şi căpitanul pe moarte? Să se fi apropiat oare sfârşitul taberei lui? în timp ce se gândea la asta, mintea i se întunecă din nou.

Următorul lucru pe care şi-l amintea era că stătea aşezat într-un loc larg şi nisipos din centrul unui sat, înconjurat de colibe din pământ cu acoperişuri din frunze de palmier, un peisaj familiar de altfel de când sosise în insulele Filipine.

Lângă el stăteau alți câțiva soldați japonezi, înconjurați de un cerc larg de filipinezi cu dinți albi şi fețe vesele, ca şi 34

cum ar fi fost o mulțime afiată la un festival. Câțiva soldați americani în uniforme de camuflaj stăteau de vorbă lângă o maşină de teren din umbra unui copac, fără să se sinchisească măcar să țină puştile armate. Erau uimitor de înalți.

Mânase habar nu avea cum ajunsese aici şi se simți nelalocul lui. îşi aminti cum se ruşinase de zdrențele cu care era îmbrăcat - atât îi mai rămăsese din uniformă.

Mai târziu, când se gândi mai bine, păru să-şi aducă aminte că se târâse la râu de unde-şi procurau mereu apă proaspătă. Coborâşul în vale şi urcuşul lung de la întoarcere îl sleiau întotdeauna de puteri, aşa că probabil

îi fusese teribil de sete. îşi aminti că se spălase mai întâi pe mâini căci erau prea murdare ca să poată bea apă din ele. Murdăria de pe ele semăna mai degrabă cu sângele coagulat, şi, oricât de mult ar fi insistat, norul roşiatic continua să se împrăştie în apă. îşi afundase faţa în apă şi băuse direct de acolo. Probabil ieşinase după asta şi fusese adus până în locul acela din sat. Nu ştia ce se întâmplase cu soldaţii din grotă. Nu recunoscu pe nici unul dintre ceilalţi prizonieri de război adunaţi în centrul satului, iar mai târziu, în prizonierat, nu auzise nici măcar o vorbuliţă despre grotă. Caporalul fusese la un pas de moarte, dar Mânase gândi că ar fi fost groaznic ca neînfricatul căpitan să fi putrezit acolo de foame şi de boală, blestemându-şi soarta care-i refuzase o ultimă încrucişare de sabie cu duşmanul. Cum destinul lui Mânase luase o întorsătură neaşteptată, amintirile legate de grotă se estompară cu repeziciune.

Jungla fierbea din pricina căldurii, iar partea de dedesubt a frunzelor căpătase un verde orbitor. Mânase rămase aşezat pe nisipul încins ca un cuptor, cu capul descoperit

sub soarele mistuitor, în aşteptarea camioanelor care aveau să-l ducă împreună cu ceilalţi prizonieri în portul de la Ormoc. Probabil că arătau jalnic căci, în ciuda comentariilor pe jumătate batjocoritoare, pe jumătate aprobatoare ale camarazilor săi, un soldat american cu ochi cenuşii trecu printre rândurile de japonezi şi le oferi distrat câte o ţigară; pe măsură ce ei se înclinau în semn de mulţumire, acesta le oferi şi câte un foc cu ajutorul unui fel de brichetă de care nu le mai fusese dat să vadă până atunci. Mânase rămase uitându-se pierdut la capătul încins al ţigării ce părea să se piardă în lumina orbitoare a soarelui şi trase fumul adânc în plămâni. Abia atunci îşi dădu seama că fusese luat prizonier. Se uită în sus. Soarele ardea cu putere deasupra lui, pe cerul atât de albastru, încât părea aproape negru la culoare.

Soldatul de lângă el scoase de la gât o amuletă de brocart. Cel mai probabil se mulţumea la gândul că era în viaţă, gândi Mânase în sinea lui, şi-acum îşi dorea dovada clară că lucrurile stăteau într-adevăr astfel. Spre marea lui uimire, bărbatul se îndreptă spre americanul care le oferise ţigări

şi gesticula cu mâinile şi picioarele vrând să dea de înțeles că dorea să schimbe amuleta pe un pachet întreg de țigări.

- Deci aşa avem să trăim de acum încolo, fu mesajul care îi trecu lui Mânase prin minte.

înainte să apuce să-şi termine ideea, se trezi că se pipăia în căutarea unui lucru pe care l-ar fi putut oferi la schimb.

Scotoci în buzunarul de la piept al cămăşii de unde scoase o pietricică cenuşie minunat marmorată cu verde.

O cântări în palmă şi decise cu un oftat că nu avea să facă nici măcar un cent. Cu toate astea, nu se îndură s-o arunce.

36

Mânase se dedicase pasiunii sale vreme de mai bine de zece ani, ajungând la acel punct în care experiența sa de geolog autodidact se situa la acelaşi nivel cu a oricăruia dintre specialiştii din domeniu. Cu toate acestea, comerciantul de cărți din sinea lui îşi dădea seama că o persoană care nu se bucurase niciodată de cea mai elementară pregătire academică cu greu s-ar fi putut recomanda drept învățat în materie. Delimita aşadar munca de plăcere, neuitându-şi adevărata sa profesie. Afacerea mergea bine, poate şi datorită faptului că prăvălia cu cărți era situată în apropiere de centrul oraşului; îşi extinse magazinul şi îl renova şi, în ciuda faptului că refuza să-şi lase munca pe mâinile altora, angaja câteva ajutoare. Pedala cu regularitate în fiecare dimineață spre magazinul său unde-şi petrecea ziua ajutându-şi clienții, luând comenzi, aranjând cărțile pe rafturi. Serile însă şi le rezerva pasiunii sale, din momentul în care ajungea acasă şi până când mergea la culcare.

Seara, după cină, lua ceaşca de ceai pe care i-o turna nevasta şi urca în pod. Acolo fuma o țigară şi sorbea din ceaiul fiebinte cu înghițituri mici, lăsându-şi privirea să rătăcească peste vitrinele cu mostre. Apoi se apuca de treabă de unde se oprise în seara de dinainte. Aprindea lampa de pe birou şi începea să dea luciu câte unei pietre aşezate pe o bucată de geam. Din când în când, o ridica în lumină să vadă dacă mai rămăsese vreun colț. O lustruia încetul cu încetul, cu toată grija de care degetele sale erau în stare. La cel mai mic semn de rugozitate ce semnala prezența unei particule mai rigide în

interiorul pietrei, clătea bucata de sticlă într-un bazin cu apă şi îndepărta atent toată mizeria cu o periuță de dinți veche,

37

după care continua să o lustruiască cu alt şmirghel. Era o muncă istovitoare, dar cum era total absorbit de pasiunea lui, nici nu băga de seamă când se scurgeau două sau trei ore. Muncea la o piatră între trei zile şi o săptămână, în funcție de felul acesteia, aşa încât, dacă la capătul tuturor eforturilor mostra era una reuşită, cu atât mai puternică era dragostea lui pentru ea. De îndată ce suprafața pietrei căpăta luciul dorit, o lipea pe o bucată de sticlă, răzuia cu un cuțitaş de buzunar surplusul de balsam canadian, aplica o etichetă cu numele şi locul de proveniență şi cu asta misiunea era dusă la bun sfârşit. După ce aşeza mostra la microscop, îşi umplea un pahar cu sucul de struguri pe care i-l trimitea în fiecare an socrul lui (căci nu bea alcool deloc) şi toasta de unul singur. Apoi aprindea calm lampa microscopului încercând să-şi controleze bătăile inimii în timp ce-şi apropia privirea de lentile. Evident că avea şi un set comercial de mostre pe care le ținea frumos aşezate în cutii, dar chiar şi atunci când piatra pe care urma să o examineze avea mici imperfecțiuni, simțea acelaşi lucru, căci singur săpase după ea şi o lustruise cu propriile sale mâini, iar pentru ochiul care privea prin lentilă, asta conta cel mai mult.

Fiecare mineral ce intră în compoziția unei roci are propriile sale caracteristici şi compoziție chimică. Sub lumina albicioasă a microscopului afişa tot atâtea culori ca şi curcubeul, în combinații atât de îndrăznețe şi de variate, încât frumusețea lor îl lăsa de fiecare dată mut de uimire.

O săgeată stacojie ce străpungea un câmp albastru rece; roşul, galbenul şi verdele amestecându-se voioase ca pe un vapor ce arbora toate steagurile posibile; verdele peruzea prins strâns într-un inel negru-cenuşiu. Urzeala aceea de 38

cristale era unul dintre cele mai reuşite desene ale naturii, tăindu-ți pur şi simplu respirația. Țurțurii plagioclazului stăteau atât de strâns lipiți unul de altul, încât îi blocau câmpul de vedere, în timp ce jocul de lumini şi umbre ale calcitului alcătuia cel mai complex mozaic; câmpul de cuarț se întindea cât vedeai cu ochii; nave spațiale rectangulare de mică şi feldspat

zburau pe cerul întunecat al nopții prin fața lunii de hornblendă imensă şi galbenă.

în asemenea momente, Mânase îşi aducea mereu aminte de cuvintele caporalului din grota de pe Leyte.

Pietrele sunt istoria concentrată a universului. Fraza îi răsuna în minte şi, cum era din ce în ce mai mult de aceeaşi părere, dădea aprobator din cap şi mai arunca o privire prin lentile. Cristalele stăteau nemişcate şi tăcute, încăpând între două bucăți de sticlă, urmând ca, într-un final, după o perioadă nespus de lungă după unitățile de măsură ale oamenilor, să înceapă să crească din nou. Sub acțiunea temperaturii şi sub presiunea masei lor greu de definit, plină de sensuri şi noncristalină ar putea produce cristale noi sau poate s-ar sfărâma şi s-ar topi. Pentru o singură clipă şi doar pentru una, ciclul neîntrerupt al materiei, cu toate transformările sale nesfârşite, înghețase.

Uitându-se mai atent la tapiseria minerală ce lucea la microscop, cristalele păreau grăbite să crească mai repede.

Şi totuşi, toată graba lor fusese reprimată în forță de un soi de magie ce le ținea zăvorâte în spațiul acela strâmt; dar dacă vraja s-ar fi rupt, oare nu cumva aveau să înceapă să se mişte? Oare nu aveau să înceapă să mişune sub ochii lui, să se ciocnească între ele, să se amestece sau poate să se fărâmițeze ca dovadă a procesului interminabil de transformare? Dintr-o dată, toată lumea aceea de sub ochii

săi parcă revenea la viață, fiecare mineral părând să ia forma unei ființe vii. Prin ferestruica aceea îngustă a lentilelor microscopului vedea întreaga istorie a pământului.

Era un martor al cosmosului. Nu se mai putea da la o parte din fața lentilelor, sedus fiind de apariția şi prăbuşirea ametitoare ale cristalelor. Inima îi bătea cu putere la gândul că era martorul unui univers a cărui adevărată formă rareori se făcea cunoscută.

In cele din urmă, când ochii ajungeau să-l doară prea tare, se ridica din fața microscopului, podul familiar al hambarului apărându-i din nou în fața ochilor; însă zidurile, mesele, tavanul, întreaga încăpere i se păreau

uimitor de stranii: trainice, dar totuşi necristaline. Preț de-o clipă văzuse o lume în care totul luase forma cristalelor, iar acum i se părea că lumea aceea pălea cu repeziciune, pierzându-se în negura vremurilor. Extaziat şi înfricoşat deopotrivă, Mânase ceda încă o dată vrăjii şi-şi fixa din nou privirea în dreptul lentilelor.

Când auzea cântecul cocoşilor de prin vecini, Mânase îşi dădea seama că se întunecase de-a binelea. Dădea deoparte instrumentele de lucru, privea cu ochi înroşiți la studiul său, apoi cobora pe scara îngustă şi se întoarcea în casa mare.

Capitolul II

încă de mic copil, fiul lui Mânase, Hiroaki, se arătase interesat de pietre. Ori de câte ori avea şansa, îşi urma tatăl pe scara ce ducea în pod, acolo unde se putea uita în voie la mostrele din vitrine, la instrumentele de pe masă şi la cum lucra taică-său. Mânase depozitase în atelierul lui acid sulfuric, perhidrol şi alte substanțe periculoase, şi pentru că se temea ca nu cumva copilul să se furişeze acolo în lipsa lui, încuie hambarul şi ascunse cheia, îl bucurau însă vizitele micului savant.

Mânase nu avusese nici cea mai mică intenție să-şi inițieze fiul în taina pietrelor, dar băiatul abia dacă învățase să vorbească, când începuse să arate cu degetul spre vitrine şi să pună întrebări.

Mânase numea răbdător fiecare piatră în parte şi-l lăsa să şteargă de praf mostrele, iar uneori îi îngăduia chiar să privească prin microscop.

„La urma urmei", gândise Mânase în sinea lui, „de îndată ce-o să-şi găsească un tovarăş de joacă, nu o să mai vrea să urce în atelierul meu întunecos".

Numai că Hiroaki nu se plictisea niciodată de atelierul tatălui. Cel puțin o dată în zi îi vedeai căpşorul ițindu-se din capul scării şi nu se despărțea o clipă de cartea ilustrată

de geologie pe care o primise în dar de la tatăl său, nici măcar când mergea la culcare. Mânase fu oarecum nedumerit, dar nu încăpea îndoială că băiatul avea o memorie foarte bună. Spre marele amuzament al celor mari, rostea pe nerăsuflate termeni complicați precum hornblendă, gabro

sau bazalt, olivină, expresii care de obicei îi puneau în încurcătură până şi pe amatorii mai puțin inițiați. La puțin timp începu să aducă în casă pietre pe care le întindea tatălui ca să se uite la ele, în timp ce el îi demonstra mândru cât de bine ştia să le clasifice:

- Ăsta e granit! Iar ăsta e calcar!

La început Mânase nu ştiu dacă să se bucure de asta sau nu. Reacția lui ursuză fusese:

- Nu-i decât fiul meu, aşa că nu o să ajungă prea departe. Ar fi o povară pentru copil şi pentru noi înşine să ne aşteptăm la prea mult din partea lui.

Numai că, după ce Hiroaki merse la şcoala primară, progresă atât de repede, încât Mânase începu să viseze în taină ca fiul lui să ajungă om de ştiință. Se abona în numele lui la o publicație ştiințifică pentru copii, iar de ziua lui de naştere şi cu alte asemenea ocazii îi făcea cadouri precum un microscop în miniatură sau un telescop cu care să se uite la stele. Maică-sa ridica din sprâncene la vederea acestora, temându-se pe de o parte ca nu cumva băiatul să se transforme într-un excentric aidoma tatălui lui, dar falindu-se pe altă parte cu memoria bună pe care o poseda Hiroaki.

- Intr-o bună zi ai să mergi la colegiu şi ai să devii om de ştiință, îi spunea ea adesea trudind încă şi mai abitir decât soțul ei ca să sădească în mintea băiatului sămânța acestui vis.

în vara când băiatul împlini zece ani, tatăl lui îl luă în prima expediție pe teren. Se treziră cu noaptea în cap şi 42

încălecară pe biciclete înainte de ora şase, conştienți fiind că aveau să aibă mari probleme dacă apuca să se trezească Takaaki, fratele mai mic. Merseră mai întâi de-a lungul râului Arakawa de la Kuroya şi până la Minano, oprindu-se ici şi colo ca să arunce câte o privire la aflorimente.

Urcară apoi pe râul Akabira în sus până în micul oraş Yoshida, unde rătăciră pe malurile râurilor Aguma şi Yoshida (afluenți ai râului Akabira) pe lângă cariere vechi de piatră şi tot atâtea aflorimente.

în urmă cu câțiva ani, Mânase întocmise o hartă detaliată a acelei zone, putând să descrie cu ochii închişi straturile şi faliile de prin părțile locului; ar fi putut vorbi la nesfârşit despre alcătuirea solului de acolo. Cu

toate astea, se ferea să se dezlănțuie în fața lui Hiroaki. Neîndrăznind să treacă peste nivelul lui de clasa a cincea, Mânase se mulțumea să-i dea explicații elementare cu privire la examinarea straturilor şi la tehnicile de întrebuințare a ciocanului şi a dălții, în rest, îi îngăduia copilului să facă ce-i poftea inima. La urma urmei, Mânase începuse să-şi cultive pasiunea nu atât din curiozitate pur ştiințifică, cât mai ales din simpla plăcere de a colecționa şi de a se juca cu pietre mai puțin obişnuite. Trăia o bucurie firească să hoinărească pe dealuri şi câmpii, iar motivul ascuns al întregii călătorii era acela de a-şi împărți bucuria cu fiul său.

Pe de altă parte, Mânase presupunea că fiul lui nu avea să devină pietrar, aşa că ce sens ar fi avut să-l învețe care era calea cea mai bună de a despica pietrele? Adevărata țintă era aceea de a descoperi plăcerea de a cerceta pietrele şi straturile - cu alte cuvinte, fascinația nu atât a tehnicii, cât a cunoaşterii. Mânase îşi dorea să-i deschidă ochii copilului la adevărata chemare a ştiinței şi, cu toate că uneori

se amuza teribil în sinea lui de amatorul pe care-l avea în sânge, ambiția lui rămânea la fel de puternică.

Repetiția e mama învățăturii cum se spune. Şi-atunci ce face ca ştiința să fie atât de fascinantă, se întreba Mânase în sinea lui. Răsfoise în grabă câteva manuale şcolare să vadă dacă putea să învețe ceva din ele, dar în cele din urmă revenea tot la spusele caporalului:

Până şi ultima pietricică, cea mai neînsemnată, cea mai obişnuită poartă cu sine istoria întregului univers.

Din punctul acesta de vedere, diamantul ce valorează milioane şi pietricica obişnuită din albia râului au tot atâta însemnătate. Mânase descoperise valoarea şi înțelesul ce se ridică desupra standardelor obişnuite ale acestei lumi, jubila la gândul că ajunsese atât de sus de unde privea de jur-împrejur, dar cel mai important era că înțelegea felul în care lumea fusese creată cu adevărat şi nu altfel, că înțelegea cu alte cuvinte vraja geologiei şi a ştiinței. Pe scurt, asta pricepuse Mânase din spusele caporalului. Exact asta şi simțea în după-amiaza aceea, pe când stătea în valea râului la umbra copacului sub care prânzeau în timp ce Mânase

încerca să-i explice lui Hiroaki, ghemuit lângă el pe un bolovan, de ce geologia era atât de interesantă.

N-ar fi avut nici un sens să înceapă din senin să vorbească despre noțiuni abstracte, aşa că, nesimțindu-se tocmai în largul său, Mânase îşi alese cu grijă cuvintele astfel încât să le poată pricepe şi un copil.

Spre marea lui stânjeneală şi amuzament, se trezi vorbind aidoma caporalului. Poate că vocea aceea fusese doar în închipuirea lui în vremea când zăcea doborât de malarie, poate că omul acela nici nu deschisese gura. Oare nu ar fi fost mai verosimil ca vorbele acelea să-i aparțină 44

nimănui altcuiva decât lui Mânase însuşi, dacă e să judecăm după încăpățânarea cu care practicase geologia, chiar şi la nivel de amator, în toți aceşti ani în care dobândise atâta experiență?

De pe nasul lui Hiroaki se prelingeau broboane de sudoare. Gâtul subțire şi brațele ce ieşeau de sub cămaşă luceau şi ele de sudoare, îşi ridicase pe frunte perechea de ochelari de jucărie din celuloid pe care şi-i cumpărase de la un bâlci ca să-i protejeze ochii. Arăta ca un erou de desene animate cu şapca albă de baseball şi cu ochelarii purpurii, alergând vioi de la o rocă la alta, ciocănind pietrele, cu ciocanul în mână şi cu nişte mănuşi de câteva ori mai mari decât palma lui de copil. Mânase nici nu-şi mai amintea de câte ori se uitase zâmbitor la fiul lui în dimineața aceea. Ochii mari ai lui Hiroaki, pe care îi moştenise de la maică-sa, erau acum ațintiți asupra lui Mânase, în timp ce lua aminte la spusele acestuia. Soarele de vară care îşi mai ostoise din arşiță, se strecura blând printre frunzele copacului sub care stăteau şi arunca lumini albicioase peste bolovanii de lângă râu. Ici şi colo, cursul tihnit al apei arunca stropi ce le răsunau în urechi aidoma unui ecou. Pietrele din albia râului erau scăldate în culori strălucitoare. Cursul de apă ce traversa valea dădea mineralelor o sclipire aparte. Era locul ideal ca să admiri pietrele în toată splendoarea lor.

După ce terminară chifteluțele de orez cu prune uscate, spălară merele culese chiar în dimineața acelei zile. Fructele cu pricina erau scofâlcite, gălbejite şi viermănoase şi totuşi sucul lor proaspăt avea un gust plăcut.

După masă, copilul trebui să găsească răspunsul la o ghicitoare: Mânase luă de jos o piatră pe care Hiroaki

trebuia să o identifice. Ori de câte ori ieşeau la plimbare pe malul râului Arawaka, Hiroaki nu-i dădea pace tatălui lui, până când nu era de acord să se joace astfel. Hiroaki răspunse cu uşurință la primele trei întrebări, dar mai apoi Mânase îi întinse o piatră cenuşie.

- întrebarea asta e mai dificilă, spuse copilul mângâind piatra ca şi cum ar fi vrut să se asigure că era reală.

Lui Mânase îi plăcea la nebunie să-l vadă astfel pe Hiroaki, cu piatra în căuşul palmelor, cu capul uşor aplecat deasupra ei,, ca şi cum i-ar fi adus ofrande, îi amintea de imaginea unei persoane afundate în rugăciune şi, cu toate că Mânase nu credea în nimic anume, un asemenea moment îl făcea să înțeleagă cât de neînsemnați erau oamenii în schema universului, iar inima îi tresărea de emoție.

Copilul făcu o secțiune transversală şi o studie cu lupa, dar nu păru să fie mulțumit, aşa că luă trusa de laborator, o cutie de lemn pe care o primise la începutul verii în dar de la tatăl său şi care cuprindea zece mostre de minerale aranjate în ordinea crescătoare a durității lor. Era destul de incomodă pentru munca de teren, dar Hiroaki nici nu voise să plece în prima lui expediție fără acel instrument atât de nou încât miroasea încă a lac. Mineralogul amator începu cu talc categorisit ca având duritate l, apoi continuă cu ghips, calcit şi fluorit pe care le scoase unul câte unul din cutie ca să scrijelească piatra. Mânase fu tentat să-i spună că ar fi putut obține rezultate mai rapide dacă ar fi folosit un ac sau un vârf de cuțit, dar se feri să-l învețe prea multe lucruri dintr-o dată. Era mai bine ca Hiroaki să încerce mai întâi de unul singur, aşa că nu scoase nici o vorbuliță şi continuă să-l privească zâmbitor, în cele din urmă, copilul păru să-şi dea seama că ceva nu era în 46

regulă, căci se înroşise şi clipea des. Deodată, îşi ridică privirea şi spuse:

- Dolerit!

Mânase îl încercase pe fiul său cu o piatră dificilă şi aproape că fusese tentat să-l întrebe pe copil cum de-şi dăduse seama, însă, privind mai atent la el, îşi dădu pe dată seama că reflexele verzui fuseseră indiciul care-l

dăduse de gol. De fapt, în cazul doleritului culoarea nu era un indiciu în care te puteai încrede, dar cu toate astea Mânase îl bătu încurajator pe umeri.

- Doleritul conține nişte cristale extrem de mici, îi eplică el, aşa că e foarte dificil să-l deosebeşti de diorit sau de diabaz fără să faci o secțiune transversală şi să observi la microscop orientarea cristalelor piroxene şi plagioclaze, lucru pe care şi avea de gând să-l facă de îndată ce aveau să ajungă acasă.

- Şi mă laşi pe mine să fac asta? întrebă Hiroaki.

Se uită la tatăl lui cu ochii mijiți ca şi cum n-ar fi suportat soarele prea puternic. Ştia deja că răspunsul nu putea fi decât unul afirmativ.

Voind mai mult să-l necăjească, Mânase strecură o oarecare şovăială în tonul cu care îi răspunse:

- Presupun că da. Dar eşti sigur că te descurci de unul singur?

- Bineînțeles că da! Am să-l polizez încetişor şi cu cea mai mare grijă. O să am nevoie de ajutorul tău doar la sfârşit, când va trebui să-l lipesc de sticlă.

-Uite-aşa îşi depăşesc copiii tații, gândi Mânase.

Peste ani, Hiroaki o să crească şi poate că nici n-o să-şi mai amintească de tatăl lui care i-a dat primele lecții de geologie.

47

Scutură din cap gânditor, iar Hiroaki lăsă privirea în jos, ca şi cum ar fi intuit şi aprobat ceea ce simțea tatăl lui în adâncul inimii sale. După o scurtă pauză în care păru să asculte susurul apei ce se lovea de maluri, Hiroaki băgă mostra în rucsac.

După masa de prânz, pedalară mai departe de-a lungul râului Akabira către o carieră veche de piatră din apropierea satului Matsuida. Aici dealurile fuseseră atât de adânc excavate, încât formau un mal înalt în care straturile se vedeau foarte clar, de la stratul Chichibu din era paleozoică cu şisturile silicioase şi plăcile de ardezie de la bază şi până la stratul cuaternar de pietriş din vârf, o adevărată comoară abundând de fosile. Privit de la baza stâncoasă a malului scăldat de soare, verdele îmbătător al pădurii din jur contrasta puternic cu albul calcarului de dedesubt.

Hiroaki se uita încremenit la aflorimentele malurilor.

Ştia el o metodă simplă de depistare a fosilelor şi de recoltare a mostrelor, dar nu părea mulțumit de rezultate, aşa că la scurt timp începu să alerge dintr-un loc în altul. Dintr-o dată scoase un țipăt, în spatele bălăriilor înalte din capătul malului dăduse peste o gaură mare şi neagră. Chiar şi Mânase, care fusese prin părțile locului de atâtea ori, nu observase niciodată grota, iar când privi mai de aproape, decise că era probabil vorba de un vechi puț de încercare săpat de minerii aflați în căutarea calcarului.

Hiroaki dădu la o parte perdeau deasă de bălării şi de mărăcini neprimitori şi se opri ca să arunce o privire în interiorul grotei. Fu lovit de un aer rece şi umed. Mânase se amuză teribil pe seama temerii lui. Cu siguranță că era cât se poate de bine să fie precaut, dar totuşi un băiat trebuia să dea dovadă de curaj. Mânase era aproape sigur că nu 48

exista nici un pericol, dar spiritul aventurii îl atrăgea atât de tare, că nu se putu abține să nu intre primul în grotă.

Odată intrat, descoperi că încăperea era suficient de înaltă cât să poată merge aproape în picioare. Grota era iată cam de trei picioare, iar din loc în loc pereții fuseseră consolidați cu scânduri împotriva eventualelor surpări. După vreo cincisprezece picioare, se treziră că drumul le era barat de un perete din lemn. Cu toate că nu avuseseră nici o clipă intenția de a ajunge atât de departe, atât de mult sub suprafața pământului, expediția lor avu parte de un final atât de brusc, încât cu greu o puteai numi aventură. Mânase aprinse un chibrit ca să se uite mai bine la pereți şi observă că aveau straturi de şisturi silicioase verzui dintre cele mai frumoase, restul fiind cu totul lipsit de importanță.

- Şisturi verzi. Ce fel de piatră e asta? întrebă Hiroaki, vocea răsunându-i ca un ecou în aerul rece al grotei.

- E o rocă sedimentară formată din scheletele organismelor paleozoice. Organisme precum conodonții şi radiolarii, iar culoarea verde provine de la oxidul de fier, explică Mânase.

- Crezi că avem şanse să dăm peste vreo turmă de Paleoparadoxia pe aici? întrebă Hiroaki cu vocea răguşită din pricina emoției puternice, în timp ce pipăia pereții cu palmele.

- Cine ştie?

- Şi oare găsim şi fosile de dinozauri din mezozoic?

- Nu prea cred, dar cu siguranță că am putea găsi câteva fosile interesante pe aici.

Mânase nu vorbea serios, dar Hiroaki i se adresase ca unui prieten cu care ar fi dorit să împartă un secret, lucru

49

care îl făcu pe Mânase să se simtă atât de fericit, că-i era imposibil să dea un alt răspuns. Şi ca să adauge şi mai multă culoare acestei aventuri dintre tată şi fiu, îi promise că aveau să se întoarcă acolo cu o lanternă mai bună ca să-şi continue cercetarea.

După ce epuiza bețele de chibrit, Mânase îl conduse pe Hiroaki spre ieşire. Odată ieşiți afară, căldura după-amiezii târzii şi mireasma puternică a ierbii îi învăluiră pe dată.

Ochii li se obişnuiseră cu întunericul, aşa că-i strânseră puternic la vederea luminii soarelui. Când reuşiră să-i deschidă încetul cu încetul, verdele pădurii li se păru flacără vie. Era timpul să se întoarcă acasă, spusese Mânase, dar Hiroaki râse, uitând de frica pe care o încercase cu doar câteva minute înainte. Privi la soarele aflat sus pe cer şi-şi puse ochelarii de jucărie cu un gest eroic.

- Mai stai o clipă! Strigă el şi se repezi către un afloriment pe care începu să-l asedieze cu ciocanul - un erou de desene animate în pantaloni scurți şi cu mânecile suflecate. Mânase zâmbi şi nu putu să nu-l admire pe tânărul geolog care nu se sinchisea de soarele mistuitor ce-i ardea pielea, în fața carierei de piatră lipsite de orice petic de umbră.

Abia întors din expediție, Hiroaki anunță că se hotărâse asupra unui proiect la fizică pe durata vacanței de vară:

avea de gând sâ-şi facă o colecție de mostre de pietre. Seară de seară, urca plin de însuflețire în podul hambarului ca să lucreze la măsuța pe care i-o făcuse tatăl lui, în jurul lui plutind un miros care ar fi trebuit să țină țânțarii departe.

Mânase îl avu toată vara pe lângă el.

- Of, ce mult mi-aş dori ca vara asta să nu se termine niciodată!

suspină copilul într-o bună zi, sufocat de emoție,

50

dar poate că tatăl lui ar fi trebuit să fie acela care-şi punea această dorință.

Mânase nu-şi amintea mai nimic din vara aceea, decât de lumina care se revărsa deasupra tuturor lucrurilor. Din când în când, încerca să evoce cele întâmplate şi-şi amintea de zilele acelea cu senzația clară că se afla în fața unui vis rău prevestitor. Poate că totul fusese imposibil de la bun început, căci altfel cum s-ar fi explicat că el şi Hiroaki pluteau pe un vas transparent, plin de lumină? Vasul aluneca uşor în fața ochilor lui, dar în momentul în care întindea mâna spre el, dispărea ca şi cum ar fi fost un balon de săpun. Să fi fost trecutul o simplă iluzie de moment, fără nici un fel de legătură cu viața reală?

Copiilor de clasa a cincea nu le pasă câtuşi de puțin de geologie. La vârsta asta, băieții nu-şi doresc decât să se joace, pe cât posibil cât mai murdar. Hiroaki nu era nici mai puțin dezvoltat şi nici mai neîndemânatic decât ceilalți, şi totuşi nu-l vedeai niciodată jucându-se cu copiii de prin vecini, în schimb, alerga toată ziulica după pietre prin albia râului sau citea cărți ilustrate de geologie. Mânase se îngrijorase de câteva ori din pricina asta şi nu de puține ori îl încurajase pe Hiroaki să se joace cu prietenii lui, însă era suficient de optimist să creadă că mai devreme sau mai târziu Hiroaki avea să devină suficient de comunicativ. Părea încrezător în propriile sale forțe şi-şi alegea cu grijă cuvintele, chiar şi atunci când îi vorbea tatălui său, dar oare nu era şi asta o deviere de la normal? în vara aceea, copilul dobândise o mulțime de cunoştințe într-o perioadă scurtă de timp, pe de-o parte datorită faptului că avea parte de un profesor pasionat şi răbdător, dar în cea mai mare parte datorită propriului său entuziasm. Nu era

51

ca şi cum Hiroaki s-ar fi purtat matur pentru vârsta lui, dar devenea din ce în ce mai evident că era diferit de ceilalți.

Să fi fost viața lui o simplă închipuire sau mai degrabă întruparea unui vis pe care Mânase îl primise în dar?

Noaptea, în timp ce rămânea singur în hambar, Mânase privea la

pietrele neîndemânatic aşezate în cutia de prăjituri, fiecare cu eticheta ei scrisă în creion cu caractere copilăreşti, şi atunci porțile amintirilor se deschideau brusc, măturând totul în calea lor. în cele din urmă, şuvoiul închipuirilor lui Mânase ajungea în punctul acela, unde apele se domoleau şi în care el se zbătea să se mențină la suprafață, luptându-se cu inevitabilul care-l măturа în calea lui. Visele mor şi ele într-o bună zi. Cu cât darul e mai de preț, cu atât şi prețul plătit este mai mare.

Hiroaki muri în vara aceea, spre sfârşitul lui august, cu doar câteva zile înainte de sfârşitul vacanței. Plecase cu bicicleta imediat după prânz, iar seara, când nu se întorsese acasă, maică-sa alertase vecinii cu care organizase câteva grupuri ce plecaseră imediat în căutarea lui. în dimineața zilei următoare, cineva observă bicicleta unui copil lângă o carieră de piatră de lângă Matsuida, iar un polițist descoperi trupul lui Hiroaki într-un tunel săpat în malul acesteia.

Testerul lui Hiroaki fu găsit în coşul de la bicicletă. Ciocanul, clinometrul şi lupa fură găsite lângă trupul său. Toate erau lucruri pe care le primise de la Mânase.

Mânase nu era acasă: călătorise spre vest cu un tren de noapte ca să participe la o întrunire a Asociației geologilor amatori din Kyoto. Când ajunsese la hotel, i se înmânase telegrama, aşa că se întorsese de îndată. Ajunse înapoi în Chichibu în seara aceleiaşi zile. Acolo găsi trupul lui Hiroaki în capela mortuară a spitalului, înfăşurat în pânză

albă şi privegheat de soția lui. Fața ei era inexpresivă, ştearsă. Lacrimile i se uscaseră de mult.

Cauza morții fusese pierderea excesivă de sânge cauzată de multiple plăgi prin înțepare. Fața lui Hiroaki şi partea superioară a trupului fuseseră mutilate de tăieturi şi crestături provocate de o armă ascuțită. Mai fuseseră câteva asemenea cazuri în care victimele fuseseră toți băieței, începând din partea de nord-vest a provinciei Saitama şi până la granița cu Prefectura Gunna, aşa că poliția suspecta că era opera aceleiaşi persoane. De îndată ce se zvoni ca un bărbat suspect fusese văzut în apropierea carierei de piatră în după-amiaza zilei în care avusese loc crima, portretul-robot al suspectului fu

postat la toate colțurile străzilor. Trecură zile şi luni întregi fără să apară nici un indiciu. Ancheta ajunse într-un punct mort.

Mânase nu fusese nicicând o persoană sociabilă, dar după acest incident se retrase încă şi mai mult în singurătatea hambarului său, de data aceasta fără intenția de a se mai ocupa de pietre, căci nici măcar nu se mai uita la ele.

Motivul pentru care se ascundea acolo şi zăvora uşa după el era ca să scape de gura nevestei.

- E numai vina ta că Hiroaki e mort! îi reproşa ea zi de zi.

Rămas fără cuvinte, Mânase suporta atacurile soției sale. începea mai întâi cu acuzații şi reproşuri interminabile. N-ar fi fost chiar atât de usturătoare, dar mai apoi tăcerea lui începea să o enerveze la culme.

-Auzi, dar eu vorbesc la pereți? urla ea ciupindu-l de obraji ca să se convingă că stătea de vorbă cu o ființă umană. Se năpustea apoi asupra lui cu o furie oarbă, fără să-i pese unde nimereau loviturile ci.

53

Mânase înțelegea pe deplin isteria nevestei sale. în ciuda faptului că era hotărât să treacă peste acuzațiile grave şi să-i fie alături până când rana avea să i se închidă, nu putea să accepte atacurile fizice. Când se apăra, asta o înfuria şi mai tare şi începea să-l insulte cât o ținea gura, de se auzea prin vecini, în cele din urmă, îşi pierdea cu totul stăpânirea de sine şi începea să arunce în el cu scrumiere şi cu tot ce-i cădea la îndemână. Mânase căuta scăparea în hambar.

Nevastă-sa băuse dintotdeauna. Avea obiceiul să stea la bucătărie şi, aruncându-i câte o privire disprețuitoare, îşi turna câteva înghițituri de alcool într-o ceaşcă de ceai.

După moartea lui Hiroaki, trecu de la sake la whisky, reuşind să se îmbete criță până la ora unu, două din zi. Neglija gospodăria şi casa. Lui Takaaki, fiul cel mic, îi sărea țandăra din te miri ce şi urla cât îl ținea gura. Mai mult, începu să facă pipi în pat, lucru care nu se mai întâmplase până atunci. Hainele îi erau ude aproape în fiecare dimineață, aşa că maică-sa îi dădea nişte bătăi rupte din rai.

Uita însă să-i mai dea de mâncare şi nu de puține ori vecinii îl zăreau

seara în grădină mâncând câte un castravete, lucru care îi înduioşa atât de tare, că până la urmă îi dădeau câte ceva de-ale gurii, în cele din urmă, sora mai mare a lui Mânase din Chichibu îl adoptă mai mult sau mai puțin.

După perioada de doliu, la patruzeci de zile după moartea lui Hiroaki, Mânase îşi găsi nevasta stând pe întuneric în hambar. După slujba religioasă, preotul plecă şi el acasă, iar Mânase merse la prăvălie; când se întoarse acasă şi urcă scara ce ducea în pod, îşi găsi nevasta stând singurică în întuneric. Prezența ei acolo nu era neobişnuită, căci îi dăduse şi ei o cheie de la uşă, dar pe moment rămase încremenit să o vadă acolo. Era cât pe ce să

întrebe ce căuta acolo, dar îşi înghiți la timp cuvintele şi aprinse lumina.

De-a lungul căsniciei lor, îi făcuse puține vizite în atelierul de lucru; ultima dată fusese la scurt timp după nunta lor. Mânase nu găsea nimic straniu în asta, iar acum îşi dădea seama că ea încercase dintotdeauna să-i respecte pe cât posibil intimitatea. Stătea la masa de lucru a lui Hiroaki şi lua în mână una câte una pietrele aşezate acolo de fiul ei mort. Mânase se temea că asta avea să-i provoace un nou atac de isterie, fără să se poată abține de la gândul că de fapt îşi băga nasul unde nu-i fierbea oala.

-Ai vreun motiv pentru care te deranjează prezența mea aici?

Deşi diminețile şi serile deveniseră destul de răcoroase, purta o rochie subțire, fără mâneci, expunându-şi astfel umerii goi şi osoşi. Pielea ei negricioasă, cu vene umflate vizibil, era murdară. Avea o vânătaie neagră în jurul ochiului stâng. Habar n-avea de unde-o căpătase.

- Ce-ai făcut tot timpul aici? Mereu, numai pe ascuns?

Nu părea să fi băut. Cu toate că în ultima vreme părea

să nu se mai despartă de sticla de băutură, de data asta o lăsase în casă. Mânase îşi dădea seama că, orice răspuns i-ar fi dat, oricând se putea declanşa un nou val de nemulțumire, aşa că nu scoase nici o vorbuliță şi se aşează pe scaunul de lângă ea.

- Făceai tu ceva foarte rău aici, cel puțin de asta eram conştientă. Ştiam asta, o ştiam prea bine, dar eram prea speriată ca să pot spune ceva.

M-am temut atât de tare când Hiro a început să vină pe aici. Nici nu ai idee ce frică mi-a fost. Ştii bine că şi copilului îi era frică, îi era frică să vină aici. Nici măcar nu-şi dorea asta.

55

N-avea nici un rost să încerce să o consoleze, căci toate cuvintele de îmbărbătare din lume ar fi sunat a gol.

Timpul se scurgea în linişte, secundă după secundă. Ea tremura, dar Mânase nu ştia dacă de frig sau de furie.

Avea doar douăzeci de ani când se luaseră, o tinerică cu feţişoară de copil care se rotunjise de-a binelea după doar un an de la căsătorie. Şi totuşi, cum se uita la ea acum, tremurând şi cu buze roşii, îşi aminti de spatele ei aplecat peste răzoarele de legume ale familiei şi de feţişoara ei îmbufnată când nu avea nimic de făcut de vreme ce soacră-sa era încă în putere cât să se ocupe singură de toată gospodăria.

- Ce l-ai învăţat aici? Ce puneai la cale?

Trăia cu iluzia că tatăl îşi mânase copilul la moarte şi, ori de câte ori auzea asta, Mânase simţea cum i se frânge inima de mâhnire. Dar dacă asta ar fi mulţumit-o în vreun fel, dacă ar fi ajutat-o să uite de golul acela, el era pregătit să mărturisească chiar că el îl ucisese pe Hiroaki.

- Ce i-ai făcut copilului?

Un nor negru şi greu se lăsă peste Mânase, începea din nou interogatoriul fără sfârşit, iar când băgă de seamă că nevastă-sa nu-l mai afurisea pe el, se pregăti de ce era mai rău. Să fi fost ăsta semnul că se depărta uşor-uşor de marginea prăpastiei? Mânase se simţea ca şi cum ar fi descoperit un punct luminos pe fundul mocirlei. Se uită la fiinţa din faţa lui. Tăcută, ridica una câte una mostrele de pe masă. Poate că acela era momentul potrivit ca să-i vorbească, să-şi salveze căsnicia, să dea uitării eşecurile lor ca soţ şi soţie. Mânase se uită atent la conturul palid al chipului ei şi-şi căută cuvintele potrivite. Să le mai fi rămas ceva de salvat? Presupunând că reuşeau să treacă peste 56

asta, încotro aveau să se îndrepte? Odată scoase la lumină, temerile lui păleau din nou. încerca de fapt să salveze carapacea complet şi indubitabil goală a căsniciei lor. înainte să se căsătorească, locuise în pod

aidoma unui burlac, încercase el vreodată să scape din toată povestea? Cine era el la urma urmei? Simplul proprietar al unui hambar întunecos care se mai arăta din când în când în casa mare ca să joace rolul de tată şi soţ. Atât şi nimic mai mult. Din spatele umbrelor adânci proiectate de becul gol peste rafturile cu mostre, şiruri întregi de pietre priveau încremenite spre cuplul acela cufundat în tăcere. Se auzi târâitul unui greier, deşi era neclar de unde venise sunetul.

- Ei, gata, ce-a fost a fost. Parcă ce mai putem face acum? spuse nevastă-sa.

Ce-a fost a fost. De la înmormântare şi până acum, Mânase auzise cuvintele acelea de o mie de ori.

- Cel puţin îl mai am pe Takaaki. Ştii, de fapt îl iubesc mai mult decât pe Hiroaki.

Mânase mai auzise asta, dar ea părea că-i acordă extrem de puţină atenţie lui Takaaki. Insistenţa cu care-şi lega speranţele de singurul fiu rămas în viaţă nu făcea decât să sublinieze cât de anevoios era să umpli golul rămas prin intermediul celuilalt fiu. Tonul sec cu care soţia lui vorbise despre Takaaki contrasta atât de izbitor cu conţinutul cuvintelor ei, că Mânase rămase impasibil.

- Să nu care cumva să te apropii de Takaaki. Te implor, nu mi-l lua şi pe el de lângă mine, spuse nevastă-sa.

Se întoarse spre el. Avea faţa suptă şi ochii injectaţi.

Mânase îi evită privirea.

- Făgăduieşte-mi asta! Făgăduieşte-mi! Făgăduieşte-mi că ai să stai departe de copil!

57

Chiar de-ar fi fost să rostească de complezenţă cuvintele pe care ea le implora de la el, ştia prea bine că asta ar fi provocat o adevărată explozie, dar cu toate astea, încolţit din toate părţile de ochii aceia care-l fixau neîntrerupt, nu putu să-i reziste.

- In regulă, îţi promit asta.

Cu părul ridicat măciucă în cap, cu ochii arzându-i de furie, îi aruncă o piatră direct între ochi, despicându-i pe din două fruntea. Mânase văzu

asta întâmplându-se. Apoi femeia îşi plecă capul şi tăcu din nou.

Mânase simți cum i se răceau picioarele. Soba nu avea suficient combustibil cât să-l poată încălzi. Aprinse plita ca să-şi facă un ceai, dar când văzu că ceainicul era gol, îl stinse din nou.

Nevastă-sa plângea pe înfundate. Suspinele ei se loveau de pereții înalți de piatră ai hambarului, iar lacrimile îi cădeau pe masa de lucru.

- Oh, ştiu bine asta, spuse ea cu voce tremurată, într-o bună zi, Takaaki o să moară şi el. Ştiu asta mult prea bine.

O să i se întâmple exact ca şi lui Hiro.

Uitat de Dumnezeu şi abandonat. Cuvintele nici că-i veneau pe limbă. Trebuia să facă ceva, aşa că încercă să se ridice de pe scaun. Pe jumătate în picioare, aruncă o privire spre nevastă-sa. Mai avea o piatră în mână.

- E granit biotit, fu cât pe ce să strige, dar se opri la timp.

Femeia aceea era de neîmpăciuit, iar bărbatul din fața

ei se trezea să-şi etaleze cunoştințele despre pietre. O vreme nu se putu gândi la nimic altceva decât la asta, iar fața lui contorsionată se schimonosi într-un rânjet.

Se prăbuşi la loc în scaun. Simțea doar golul dinăuntrul lui. Urechile lui înregistrau o serie nesfârşită de sus58

pine, dar nu atât din compasiune sau milă, cât mai ales din pricina vocii inconfundabile a singurătății înseşi. Mânase se trezi că inima îi plângea şi ea cu lacrimi de moarte.

în cele din urmă, nevastă-sa se ridică, se îndreptă tăcută spre scară, ca şi cum nici n-ar fi observat prezența lui acolo, şi se făcu nevăzută în întuneric. Mânase rămase în scaun şi ascultă până când auzi uşa hambarului închizându-se cu un clic uşor.

în absența lui Mânase, nevastă-sa fusese nevoită să identifice trupul fiului lor. îi rămăsese întipărită imaginea feței lui desfigurate cu bestialitate. Refuza să se mai spele sau să doarmă pe saltea, aproape că nici nu mai mânca, iar cât era ziua de mare stătea întinsă pe scândurile goale ale podelei din bucătărie duhnind a whisky. Dacă Takaaki făcea imprudența să dispară chiar şi pentru o clipă, femeia o lua la goană prin vecini urlând cât putea că „bărbatul acela" încerca să-i ucidă acum şi fiul rămas în viață, încercând s-o

liniştească, vecinii îi ascultară povestea şi aflară astfel că „bărbatul acela" era de fapt propriul ei soț.

O compătimiră cu toții pe biata femeie, dar dereglarea ei mentală se înrăutăți atât de tare, că începu să-i sperie.

Era un caz dintre cele mai nefericite care avea să se sfârşească tragic. Toată lumea prevedea catastrofa ce se apropia, dar nimeni nu mişca un deget. Toată vina cădea asupra lui, căci era blamat că nu făcuse altceva decât să evite problema în cauză. Dar cu toate astea, Mânase nu era deloc nepăsător. Vorbise cu asistenții sociali din zonă, iar aceştia îi spuseseră că alcoolismul de care suferea ea trebuia tratat imediat. Dar oare cum s-o poată el convinge că trebuia să se interneze în spital? Sărea la bătaie ori de câte ori i se oferea ocazia, arzând de nerăbdare să-şi înfingă un-

ghiile adânc în fața lui. într-o bună zi, ajuns la capătul răbdărilor, Mânase înşfacă un capăt de fonie din hambar.

- Am s-o duc la spital azi, fie ce-o fi. Diseară când nu s-o mai putea ține pe picioare, am s-o leg şi apoi am s-o şi târăsc dacă trebuie.

Din păcate, planurile îi fora date peste cap. Poate că reuşea să o lege, dar cum avea s-o ducă până în oraş? în spate? în plus, majoritatea spitalelor erau închise noaptea.

Mânase reuşi să se strecoare în casă aşa cum plănuise, cu fonia în mână. Când trase cu ochiul prin uşa întredeschisă a bucătăriei, văzu o umbră neagră ce zăcea pe podea în lumina puternică a lunii: nevastă-sa dormea cu sforăituri, în trei paşi fa lângă ea, dar când îi atinse trupul neobişnuit de fierbinte, ea sări ca arsă. Mânase refuză să se lase intimidat de asta, aşa că o împinse la podea. Când ea începu să țipe că o omoară, până şi el se convinse că adusese fonia ca s-o strângă de gât. Să fi murit amândoi: ce uşurare! Făcu un laț pe după gâtul ei şi strânse de el. Atunci, ceva îl lovi parcă în moalele capului, paralizându-l.

O văzu pe nevastă-sa cu părul răvăşit, cu ochii scânteietori de furie şi cu o sticlă de whisky în mâna dreaptă.

Aruncă cât colo sticla, înşfacă un cuțit de bucătărie din chiuvetă şi se pregăti de atac. Cuțitul luci palid în lumina lunii, dar ceea ce-l înspăimântă

cu adevărat fo setea de sânge căreia aproape că-i cedase. O luă la fugă prin bălăriile din curte şi intră în hambar după care zăvorî uşa după el.

Trăgându-şi încă răsuflarea, îşi auzi nevasta urlând afară:

- Criminalul! Criminalul!

Vecinii crezură probabil că de data asta se întâmplase ceva cu adevărat grav sau poate că țipetele acelea asurzitoare erau mai mult decât puteau suporta nervii lor, căci

60

în cele din urmă cineva alertă poliția. La doar câteva minute, sosi o maşină cu câțiva ofițeri, care reuşiră să-i ia cuțitul din mână femeii înnebunite.

Aşa cum toată lumea se aştepta mai mult sau mai puțin, soția lui Mânase fu nevoită să se interneze în spital.

După trei luni de zile, alcoolismul ei era deja sub control şi i se dădu voie să meargă acasă, dar în loc să se întoarcă la soțul şi la fiul ei, merse la casa părintească să se recupereze. După vreo două luni, Mânase primi vizita unui asistent social care fusese însărcinat de socrul lui să vadă dacă era de acord cu divorțul.

îşi vizită o singură dată nevasta la casa părinților ei din Yamanashi. Fu primit într-o încăpere spațioasă şi luminoasă cu vedere spre curtea plină de găini şi spre imensul munte Fuji. Aşteptă până când ea-şi făcu apariția în încăpere. Avea o culoare sănătoasă şi părea că se mai îngrăşase.

Pentru o clipă, Mânase speră că încă mai puteau forma o familie. Atunci ea dădu cu ochii de el, iar fața i se schimonosi ca o mască de carnaval cu ochi răutăcioşi.

- Tu l-ai omorât pe Hiroaki! Tu l-ai omorât în grota aceea!

Mânase sesiză amenințarea sumbră din vocea ei şi-şi dădu seama că totul se sfârşise. Scos afară de rudele ei care-i aruncau priviri grave, se întoarse acasă.

Nevasta lui Mânase renunță la custodia lui Takaaki, iar el era cât se poate de dornic să aibă grijă de băiat, dar pentru un bărbat era foarte greu să crească un copil de unul singur. Mai mult decât atât, Takaaki nu părea să se dea în vânt după tatăl lui: ori de câte ori îl vedea, gura începea să-i

tremure şi se punea pe plâns. Mânase nu întrevăzu altă soluție decât să-i ofere surorii sale o sumă generoasă în fi-

61

ecare lună ca să-l găzduiască şi să se ocupe de Takaaki.

Cumnatul lui, proprietarul unei fabrici de îngrăşăminte din Chichibu, era un bărbat plăcut şi vorbăreț care făcuse o droaie de copii atât cu nevasta lui, cât şi cu alte femei. Abia dacă observa prezența unuia în plus în casă, iar sora lui Mânase era topită după unicul ei nepot. Era de părere că băiatului îi era mai bine alături de verii lui decât cu tatăl lui cel melancolic, lucru cu care toată lumea era de acord.

Pentru o vreme, crima ținu prima pagină a ziarelor, dar curând zvonurile care-i făcuseră pe toți părinții să le tremure inima de frică se stinseră uşor, uşor. Spectrul negru al crimei se depărta de deasupra capetelor lor, precum o pasăre în zbor. Portretul-robot al suspectului putrezi pe stâlpii de telefon în bătaia ploii şi a vântului, iar acum nu-l mai vedeai pe nicăieri.

Mânase nu putu suporta singurătatea casei aceleia părăsite, aşa că în curând se întoarse în podul hambarului.

Zile întregi rămase încremenit în fața mesei lui Hiroaki, dorindu-şi cu ardoare să mai poată zări umbra copilaşului lui mort; mângâia la nesfârşit cele câteva lucruşoare rămase de pe urma lui. Atunci îi veni o idee: avea să completeze colecția neterminată a lui Hiroaki, pe care avea s-o aşeze drept ofrandă pe mormântul lui. Pentru prima oară după luni bune, hoinări peste aflorimente cu ciocanul şi cu dalta în mână, preparând tot felul de amestecuri de substanțe chimice cu apă ca să poată spăla mostrele.

Cutia de prăjituri cu pietrele acelea stângaci aşezate avea treizeci de compartimente din care trei mai erau încă goale. Mânase încercă să ghicească cu ce şi-ar fi dorit Hiroaki să le umple. Şisturi verzi, da, şisturi, de asta era sigur, deşi nu avea nici o idee despre celelalte două. In ziua

62

în care Hiroaki mersese la cariera de piatră de la Matsuida, probabil că-şi amintise de spusele tatălui său despre straturile de şisturi verzi din pereții grotei. Mânase găsi o mostră, deşi nu chiar în acelaşi loc, şi o curăță,

în clipa în care o aşeză în cutie, plânse cu mult mai amarnic decât la înmormântarea lui Hiroaki.

După ce reuşi să termine colecția în amintirea fiului său, Mânase începu să-şi umple din nou timpul cu pietrele. Era asaltat de cereri de mostre clasificate sau polizate. Le pusese multă vreme deoparte, iar acum începu să răspundă la scrisori în ordinea în care sosiseră, îşi dădu seama că trebuia să doneze seturi întregi de mostre unor şcoli primare şi unor licee din zonă. O vreme, asta îl ținu ocupat. Cât despre munca în magazinul cu cărți, ajutoarele sale îşi dăduseră seama că Mânase nu se putea concentra la asta şi se ocupaseră cum ştiuseră ei mai bine. De fapt, unda prosperității economice ajunsese şi în ținuturile acelea mai îndepărtate, iar vânzările erau în creştere.

Cel puțin în această privință, Mânase avea toate motivele să fie mulțumit.

în fiecare dimineață, mergea la magazinul din vecinătate ca să-şi cumpere o chiflă şi lapte pentru micul dejun.

După ce lucra toată ziua în magazin, mânca repede în oraş şi-apoi se îndrepta spre casă ca să-şi continue munca până târziu în noapte. Viața lui mergea înainte în acelaşi ritm monoton. Când era vreme frumoasă, îl vedeai coborând de pe bicicletă la piciorul podului: fuma o țigară şi privea spre munții Chichibu.

Ştiut fiind că un burlac nu duce o viață tocmai plăcută (şi bănuind probabil că pusese şi ceva bănuți deoparte), se găsiră mulți cu suflet caritabil care se ofereau din când

în când să-i găsească o nevastă bărbatului aflat între două vârste, însă de îndată ce dădeau cu ochii de fața lui palidă şi lipsită de expresie ce privea pe fereastra hambarului, cei mai mulți făceau cale întoarsă fără să mai rostească un cuvințel. Mânase nici nu se gândea să se însoare din nou, iar din momentul în care începu să trăiască de unul singur, fu de părere că o casă tristă şi goală era locul cel mai nimerit pentru felul lui de-a fi. Aproape că nici nu-i venea să creadă că avusese cândva o familie — i se părea atât de ireală toată povestea asta şi atât de îndepărtată în timp. Pe de altă parte, îşi

amintea întâmplările din război cu cea mai mare precizie: *asta* se întâmplase în *cutare* lună din *cutare* an, iar *cutare* eveniment, în *cutare* zi, la *cutare* oră.

La scurtă vreme, stabili date exacte pentru toate cele întâmplate şi începu să audă din nou vocea caporalului din grota de la Leyte.

îşi dădea seama că toată treaba asta nu era tocmai în regulă, dar cum nu avea nimic de-a face cu viaţa de zi cu zi, refuză să-şi bată capul cu asta. Ori de câte ori auzea vocea caporalului încercând să-l convingă că geologia era cu adevărat extrem de interesantă, afişa câte un zâmbet nespus de larg şi de luminos. Când nu mai era nimeni prin preajmă, începea să vorbească de unul singur, dar nu cu caporalul, ci cu umbra lui Hiroaki. Ori de câte ori lucra în podul hambarului, era ca şi cum l-ar fi avut pe fiul lui exact în faţă, aşa că explica atent semnificaţia fiecărei etape a proiectului în cauză, ca şi cum i-ar fi predat o lecţie. Cu toate acestea, pentru că se temea de gura lumii dacă l-ar fi auzit vorbind aşa, de unul singur, reuşi oarecum să păstreze contactul cu societatea. Iar dacă starea lui Mânase era una cât se poate de anormală, cauza trebuia căutată mai ales

64

în visele sale, căci suferea din ce în ce mai mult din pricina coşmarurilor.

Din ziua aceea tragică, nu se mai apropiase de cariera de piatră de la Matsuida, însă pe la sfârşitul toamnei, pe când aduna fosile de pe malurile superioare ale râului Akabira, deveni atât de preocupat de munca sa, încât uită de sine până când începu să se înnopteze, începu să pedaleze grăbit către casă, şi, în timp ce vedea cum culorile strălucitoare ale văii râului sunt înghiţite de întuneric, îşi dădu seama că se îndrepta spre inima pădurii ce ducea spre cariera de piatră. Era drumul cel mai scurt din valea râului Akabira până la casa lui, iar cu ani în urmă trecuse pe acolo de foarte multe ori. Numai că fosilele bivalve pe care le descoperise spre sfârşitul zilei păreau să aparţină unei specii nemaiîntâlnite până atunci, aşa că nerăbdarea de a le examina mai îndeaproape îl făcu să se hazardeze.

Drumul şerpui departe de cursul râului şi o luă pieptiş printre dealuri, iar asfaltul se transformă într-o suprafaţă acoperită de pietriş zgrunţuros. Apoi zări marginea carierei de piatră undeva, în stânga lui. Preţ de o

secundă se întrebă dacă nu cumva era mai nimerit să-şi continue drumul, dar se opri când ajunse în luminişul de calcar gol. îşi spusese de nenumărate ori că ar fi trebuit să viziteze locul cu pricina măcar o dată, iar faptul că ajunsese acolo fără voia lui după atâta amar de vreme în care încercase să-l evite arăta că şocul se atenuase suficient de mult cât să poată merge în recunoaştere. Poate că era şansa pe care o aştepta. Poate că inima lui tânjise după o asemenea oportunitate. Se îndreptă cu paşi mari spre mal. Acolo se afla grota. Bălăriile din jurul ei fuseseră tăiate scurt, iar intrarea, acoperită cu scânduri. Observă că uşa era legată griju-

liu cu sârmă ghimpată ca nu cumva să se mai rătăcească vreun copil pe acolo şi ca să zăvorască înăuntru, toate întâmplările acelea îngrozitoare. Mânase se cutremură când se gândi la pielea aceea fină, scrijelită cu lama ascuțită.

Aruncă o privire înăuntru prin crăpătură uneia dintre scânduri.

-Nu vedea decât întunericul de smoală. Preț de o clipă, crezu că vede pâlpâitul unei lumini.

- Imposibil, n-are cum să fie aşa, îşi spuse el în sinea lui şi se frecă la ochi.

Nu, nu se înşela deloc, înăuntru era ceva care strălucea. Afară era deja întuneric, munții din jur erau pustii şi normal ar fi fost să fugă cât îl țineau picioarele, dar în loc de teamă nu simți altceva decât curiozitate, îşi lipi fața de scânduri ca să vadă mai bine. Era oare posibil ca... ca fiul lui să mai fie în viață? Poate că reuşise să scape şi stătuse acolo, în întuneric, în tot timpul acesta, aşteptând să-i vină cineva în ajutor. Cu toate că ideea era absurdă, Mânase simți dintr-o dată că trebuia să fie adevărată. Ardea de nerăbdare, înşfacă ciocanul şi dalta, tăie sârma ghimpată din câteva lovituri ascuțite şi bine plasate şi scoase uşa din țâțâni.

Aplecându-se de spate pe jumătate, intră în grotă. Vedea în continuare lumina aceea. Ajunse imediat la peretele despărțitor din lemn. Unde dispăruse lumina aceea?

Venea de undeva, din partea cealaltă a peretelui. Cu toate că scândurile fuseseră bine fixate în cuie pe rama de lemn, putreziseră sub

acțiunea umidității dinăuntru, aşa că nici nu trebui să folosească vreo unealtă ca să le dea la o parte.

Făcu repede o deschizătură suficient de mare cât să se poată strecura înăuntru. Odată ajuns de partea cealaltă, îşi 66

dădu seama că încăperea era mai înaltă decât el. Simți un curent de aer cald şi umed. Mânase înainta câțiva paşi şi descoperi sursa de lumină. Era un foc de tabără.

Văzu pe o piatră lângă foc un bărbat îmbrăcat într-o uniformă de culoarea paiului, cu o beretă militară cu dungi roşii pe cap şi cu un picior bandajat cu jambiere. Flăcările se poiectau roşiatice pe jumătate din trupul său, în timp ce o umbră masivă şi neagră se zvârcolea în spatele lui ca şi cum ar fi fost dotată cu inteligență proprie. Când şi când mai trosnea câte un vreasc, restul grotei fiind cufundată într-o tăcere de moarte. Dacă asculta cu luare aminte, se auzea cineva gemând şi bolborosind în întuneric.

Bărbatul de lângă foc ținea în mână o sabie.

Când o scoase din teacă, Mânase începu să tremure.

Strălucirea lamei în întuneric îl lăsă fără cuvinte. Umbra imensă de pe perete se aplecă şi i se aruncă în față. Mânase îşi dădea seama foarte bine: el era *acolo*. Dar cu toate că încercă să articuleze câteva cuvinte, vocea aceea ascuțită îi sună în urechi.

- Mânase!

Cu țipătul înghețat pe buze, soldatul din el sări ca ars şi răspunse din rărunchi:

-Aici! Aici!

- La naiba cu zgomotul ăsta insuportabil! Ne ține treji pe toți! Mânase, du-te şi omoară-l!

Vocea puternică a căpitanului îl pătrunse până în rărunchi şi se sparse deasupra lui, aidoma unui val ucigător ce-şi croia drum spre ultimele unghere ale ființei sale. Nu numai că nici prin cap nu-i trecea să se opună, dar groaza provocată de ordinul căpitanului dispăru şi ea. Ştia pe cine trebuia să omoare; vocea care răsuna din adâncurile

67

grotei era a caporalului care vorbea despre pietre. Mânase trecu pe

lângă foc şi se îndreptă către peretele de la intrare unde se afla un bărbat întins pe spate care murmura ceva. Era clar că viața lui se stingea văzând cu ochii.

- Cu atât mai mult trebuie scutit de suferință, îşi spuse Mânase în timp ce-şi căuta baioneta.

Observă mai apoi că nu avea arma la el. Sângele îi îngheță în vene. Puşca e viața soldatului, iar consecințele pierderii ei sunt înspăimântătoare. Tremurând de frică, cu cât încerca mai mult să-şi aducă aminte, cu atât îşi amintea mai puțin. Se uita de jur-împrejur, când vocea se auzi din spatele lui:

- Dă-i drumul, băiete! Ce mai aştepți?

- Imediat! răspunse el cu toată energia pe care reuşi să o mai adune.

Clipea disperat încercând să găsească o soluție care să-l scoată din încurcătură.

- Ia sabia asta, strigă la el căpitanul care stătea lângă foc.

Mânase nici nu avu răgazul să înțeleagă ordinul acela

neaşteptat sau să se bucure că tocmai scăpase din bucluc.

Se îndreptă direct spre căpitan şi înşfacă sabia cu mâini tremurătoare.

- Ți-ar plăcea să o încerci pe o făptură umană, nu-i aşa?

Căpitanul părea să zâmbească, dar soldatul luase poziție de drepți cu privirea lăsată în jos la mijlocul distanței dintre ei, căci nu se cuvenea să ridice privirea la comandantul lui.

- Oh! Te-am văzut eu bine! spuse căpitanul. Să fi văzut ce privire aveai!

De data asta era sigur de zâmbetul căpitanului, îl ghicea în vocea acestuia.

- în regulă atunci. Am să-ți dau voie să o foloseşti, înfige sabia până în adâncul inimii. Ai să înveți într-o secundă mai mult decât ai învățat în toată viața ta.

Căpitanul încetă să mai zâmbească, iar vocea lui suna mai goală ca oricând în timp ce-l învăța pe Mânase cum se omora cu sabia un om.

-Ai grijă să nu-ți tai picioarele. Ține mânerul strâns ca şi cum ai ține o

umbrelă grea. Mai important decât toate, nu face doar o simplă crestătură sau împunsătură. Nu e nevoie să te foloseşti de toată forța. Fixează bine punctul de pe piele şi, când vezi că trage aer în piept, înfige sabia şi răsuceşte-o uşor, ca şi cum ar fi sub apă. îi spuse lui Mânase să repete toate acestea, apoi dădu din cap.

- în regulă, Mânase. Hai, treci la treabă!

Vocea lui era blândă, dar totuşi imperioasă.

Ridicând sabia, Mânase păşi cu grijă spre omul aflat

pe moarte şi se uită în jos la el. în mintea lui era un gol imens. Uitase până şi pe cine trebuia să omoare, amintindu-şi doar de cuvintele pe care trebuise să le repete.

După ce ezită câtva timp, decise că modalitatea cea mai simplă era să-i taie artera carotidă. Mută sabia în mâna stângă, aşa încât să-i poată deschide nasturii de la uniformă cu mâna dreaptă. Dădu cu ochii de gâtul gol şi negricios al omului. Apucă din nou mânerul cu mâinile amândouă, încet, încet, vârful săbiei îşi căută punctul-țintă. Simțind cum ochii arzători ai căpitanului îl fixau din spate, Mânase murmură încă o dată instrucțiunile primite: pentru siguranță.

- în regulă atunci. Să trecem la treabă, gândi el.

Exact în momentul acela, caporalul care până atunci stătuse nemişcat deschise larg ochii şi se uită fix la Mânase.

- Mai aşteaptă până dimineață. N-aş vrea să mor până nu mai văd o dată răsăritul soarelui. Mâine dimineață am să te rog să-mi iei zilele. Mai lasă-mă să trăiesc până atunci.

Ordinul era ordin. Mânase privi şovăielnic spre foc, dar căpitanul care se uita nemişcat la flăcări îi spuse să se grăbească. Atunci bărbatul întins la pământ ridică o voce care vibra cu atâta vivacitate, încât cu greu ai crede că un om aflat pe moarte era în stare de aşa ceva. Nu striga la soldatul care tremura cu sabia în mână, ci la ofițerul care dăduse ordinul.

- De ce vrei să mă omori? Oare războaiele nu sunt purtate ca să poată trăi omenirea şi națiunile? Murim ca să puteam trăi, nu murim de dragul de a muri!

- Omoară-l, Mânase!

Vocea aceea tunătoare făcu aerul din grotă să vibreze.

O lumină galbenă străluci în spatele ochilor lui Mânase, gândurile şi sentimentele părăsindu-l în întregime, iar muşchii încordându-i-se spasmodic. Nu mai dădea nici doi bani pe regulile de aur ale cavalerismului sau pe orice fel de alte reguli. Bărbatul păru că se pregăteşte să mai spună ceva, gura căscându-i-se ca o gaură neagră. Mânase coborî sabia cu toată forța de care reuşi să dea dovadă. O amorțeală i se plimba ca fulgerul prin degete, ca şi cum ar fi lovit o piatră. Auzi un țipăt.

- La naiba, l-am lovit în țeastă. Iar am dat greş.

Mânase intră în panică. Nu-şi mai dădea seama ce face,

aşa că lovi când în dreapta, când în stânga feței, nu mai conta unde, singurul lui țel fiind să-i pună capăt cât mai repede. Dar cu cât intra mai mult în panică, cu atât nervii lui zdruncinați îi contractau mai mecanic muşchii.

70

Se apropie şi văzu că mâinile ce țineau mânerul săbiei purtau pete mari şi roşii de sânge. Cu toate astea, bărbatul refuza să moară:

- Te rog! Te rog, nu mă omorî!

Vocea aceea care implora milă se transformă pe dată în glasul unui copil...

Mânase urlă şi deschise ochii. Salteaua de sub el era lac de sudoare. Sări ca ars şi se îndreptă spre chiuvetă, îşi simțea gâtlejul uscat. Bău apă de la robinet până simți că explodează şi abia atunci reuşi să-şi dea seama că fusese doar un vis. Nu se putea opri din tremurat, ținea încă sabia strânsă şi, oricât se spăla pe mâini, nu reuşea să scape de sângele de pe mâini.

Mânase mai avu o groază de asemenea vise despre care ştia foarte bine că erau mai mult decât nişte simple coşmaruri. Amintirile n-ar fi nimic fără întâmplările care prind viață preschimbându-se în imagini, iar pentru unii oameni ajunşi la o anumită vârstă, trecutul e mult mai interesant decât viitorul, căci prin intermediul lui îşi pot zugrăvi imaginile trecutului lor. Peisajele lui Mânase erau roase de viermi. Pânzele lor aveau găuri negre ce se lărgeau de la o zi la alta. Din pricina lor, îi era imposibil să privească în

trecut cu seninătate, căci ele îi înghițeau încet, dar sigur, existența de zi cu zi.

Fiecare asemenea coşmar i se întipărise pe față. Părul îi albise şi mai mult, iar gingiile i se umftaseră încât îşi pierdu majoritatea dinților. Şi cu toate că Mânase abia ajunsese între cele două vârste, pe zi ce trecea semăna tot mai mult cu un bătrân.

Capitolul III

Timpul se scurgea în felul lui, indiferent la activitățile pustnicului din hambar, în toată perioada de destrămare a familiei sale, fiul rămas în viață nu se arătase în stare de altceva decât de urlat, dar sub supravegherea şi privirea atentă ale mătuşii sale a cărei vigoare părea să crească cu fiecare copil pe care-l năştea, acesta deveni un băiat straşnic.

Takaaki se pricepea la fotbal. Chiar şi până să meargă la şcoala primară, juca fotbal până seara târziu, inclusiv duminica şi în zilele de sărbătoare. Când împlinise doisprezece ani, fusese întrebat dacă nu voia să se înscrie la o şcoală gimnazială renumită pentru echipa ei de fotbal. Şcoala se afla în oraşul Urawa, departe de cartierul în care era şcoala la care învăța el, iar asta însemna facă o navetă destul de anevoioasă de cincisprezece mile numai dus, însă Takaaki bătea zi de zi drumul fără să crâcnească măcar. Vara următoare deveni clar că nu mai putea ține pasul cu programul atât de încărcat. Din fericire, unul dintre verii lui plecase la universitatea din Tokyo şi locuia într-un internat din Nippori, la cel mult o jumătate de oră de mers cu trenul de la Urawa, aşa că în toamnă Takaaki se mută împreună cu el la internat.

Evident că se înscrise în echipa de fotbal a şcolii, jucând pe post de mijlocaş defensiv, motorul întregii echipe.

Deşi avea lacune în ceea ce privea agilitatea şi tehnica,

compensa printr-o viteză excepțională şi prin picioarele puternice. Se mândrea cu apărarea lui de oțel care putea stăvili orice atac, iar când prindea cea mai mică portiță liberă, iniția atacuri bruşte şi-şi folosea înălțimea ca să intimideze portarul. Principala diferență dintre Takaaki şi fratele lui mai mare era aceea că primul dintre ei semăna mai mult cu tatăl

lor. De mic copil fusese scund şi slăbuț, dar odată ajuns la pubertate, se înălțase până când gambele lui păroase deveniră la fel de groase ca talia unei femei, iar muşchii, tari ca piatra. Grație structurii sale atletice, Takaaki primi oferte de bursă şcolară din partea mai multor licee.

Alese o şcoală privată din cartierul Itabashi din Tokyo. Părăsi internatul şi se mută la antrenorul echipei care mai primise şi alți jucători, toți aieşi de prin cele mai îndepărtate colțuri ale țării datorită potențialului lor deosebit. Traiul la comun cu camarazii săi îi stimula spiritul de competiție lui Takaaki, care se antrena cât se poate de serios. La începutul celui de-al doilea sezon competițional, Takaaki debuta ca jucător titular. Cu un an înainte, şcoala lor reuşise să se califice în semifinala Campionatului național al liceelor şi toți visau să câştige cupa. Dar visul lor se risipise brusc când echipa lor fusese eliminată în turul trei al calificărilor regionale. Pe nisipul fierbinte al terenului de fotbal, Takaaki şi echipa lui făcură legământ să se răzbune pentru pierderea suferită, iar timp de douăsprezece luni se antrenară de două ori mai greu decât în anul de dinainte.

- Cel mai bun antrenament este un meci de-adevăratelea, le spunea antrenorul, aşa că în fiecare weekend jucau câte două meciuri.

Trei meciuri de antrenament pe zi, nu numai împotriva altor licee, dar şi împotriva altor echipe ale universităților

sau ale companiilor. Până în vară, reuşiră să ajungă la portofoliul de cincizeci de meciuri, iar în timpul vacanței făcură turul țării. Când ajunseră la meciul cu numărul o sută era deja toamnă, sezonul calificărilor regionale.

Primul meci se dispută împotriva unei şcoli publice din cartierul Suginami. Echipa lui Takaaki câştigă cu 6-0. Era un început de bun augur pentru bătălia către campionatul național, dar nu şi pentru Takaaki.

Cu doar câteva secunde înainte de finalul meciului, când rezultatul era cât se poate de sigur, Takaaki fu atacat din spate. Se răzbună şi-şi puse adversarul la pământ. Dacă s-ar fi oprit acolo, întreaga chestiune nu ar fi fost chiar atât de gravă, dar când arbitrul se îndreptase spre el să-i dea un avertisment, Takaaki se repezise la el, lucru care era o abatere extrem de serioasă. Evident că în spatele întregii chestiuni se ascundea o adevărată

poveste. Arbitrul era un profesor universitar extrem de critic în privința şcolilor private ce atrăgeau sportivi de top. Cu doar câteva zile înainte de competiție, publicase într-un cotidian un articol cu titlul *Lipsa de profesionişti din şcolile sportive,* articol care se pronunța clar în favoarea şcolilor publice din Tokyo. Takaaki fu scos afară din teren. Părea să aibă fractură la genunchiul stâng, aşa că fu trimis de îndată la spital. Abia ce-i puseseră piciorul în ghips, fiind nevoit să se deplaseze în cârje, când află că fusese suspendat pentru tot restul competiției.

Mânase asistase la toate acestea. După mutarea lui Takaaki la Nippori, tatăl şi fiul se văzuseră foarte rar. în perioada dintre liceu şi colegiu, relația lor s-ar fi destrămat cu totul de n-ar fi fost renta pe care Mânase o depunea în contul lui Takaaki în fiecare lună. Prima dată când Mânase îşi văzuse copilul ajuns acum mare fusese atunci când sora

lui îl luase la meciul din toamna celui de-al treilea an de liceu al lui Takaaki. Stătea undeva într-un colț, reuşind cu greu să recunoască silueta înaltă şi bine clădită a lui Takaaki care se afla pe teren.

- E uimitor, gândi el admirativ, cât de repede mai cresc copiii ăştia indiferent de experiențele prin care au trecut.

Văzându-i pe toți tinerii aceia care alergau în briza răcoroasă a cerului azuriu de toamnă, Mânase se înveseli. Până atunci se mulțumise cu rolul de simplu spectator, dar acum, când echipa lui Takaaki era în mod clar foarte aproape de victorie, începu să se întrebe dacă nu era cumva nimerit să-i spună fiului său câteva cuvinte de îmbărbătare.

Nu că s-ar fi gândit că relația dintre tată şi fiu ar fi fost imediat reparată sau că Takaaki ar fi fost de acord să aibă grijă de el la bătrânețe. Spera doar ca Takaaki să se fi maturizat suficient de mult cât să uite de aversiunea din copilărie față de tatăl său. Ar fi fost de ajuns să se poată vedea când şi când sau să ia câteodată masa împreună. Se gândi că măcar ar fi fost o oportunitate să-i spună lui Takaaki să nu-şi facă griji în privința banilor, până în momentul în care avea să se simtă pregătit să intre în societate ca adult responsabil. Poate că astfel Takaaki nu ar fi obiectat să-l salute pe tatăl care îi promisese sprijin financiar pentru următorii câțiva ani.

Suplu, cu toate simțurile ascuțite, aidoma unui câine de vânătoare aflat în mijlocul haitei din care făcea parte, Takaaki se năpustea pur şi simplu pe terenul de fotbal, iar când înscrise cel de-al şaselea lui gol cu o admirabilă lovitură de la mijlocul terenului, tatăl lui sări ca ars de pe scaun bătând din palme şi aclamându-l. Pe măsură ce meciul se apropia de sfârşit, Mânase începu să-şi facă griji. Oare

avea să poată vorbi cu Takaaki? Simțea că-i era rău de la stomac din pricina neliniştii pe care o încerca exact în momentul în care Takaaki îl lovi pe arbitru în plină figură.

Mânase nu văzuse clar lovitura, dar era sigur că se întâmplase ceva grav. Stadionul îngheță dintr-o dată, până şi vântul se potoli, în liniştea mormântală, neaşteptata explozie de violență părea cea mai reală. Mânase începu să tremure. Când îl văzu pe jucătorul acela părăsind terenul de joc, trăgându-şi după el piciorul stâng şi refuzând orice ajutor de pe banca tehnică, Mânase înțelese că fiul lui nu îl iertase. Numărul doi de pe tricou radia un fel de singurătate şi de ură ce păreau îndreptate precum o săgeată otrăvită împotriva tatălui său aflat în colțul terenului. Mânase avu senzația că Takaaki îl atacase pe arbitru doar din ură față de tatăl său. De ce-l ura atât de tare Takaaki? se întreba el în sinea lui. De fapt era prima dată când încerca să-şi imagineze ce era în mintea fiului său. Fiul cel mare era mort de câțiva ani buni şi totuşi se gândea la el necontenit, uitând cel mai adesea că mai avea un fiu. Mânase era îngrozit de propria lui persoană, în tot timpul ăsta nu se arătase niciodată interesat de Takaaki. Când îşi dădu seama de asta, tresări ca biciuit. Acum era prea târziu să mai trezească la viață interesul acela. Fără să rostească un cuvânt, nici măcar surorii sale, Mânase părăsi stadionul.

Echipa lui Takaaki pierdu în finala calificării pe regiune, iar visul lor cu privire la campionatul național se evaporă. Până la finalul turneului, Takaaki se retrase de la club. Antrenorul nu pricepu nimic, căci, în pofida faptului că Takaaki nu era căpitanul echipei, munca sa susținută şi calitățile lui fizice erau extrem de apreciate. Dacă ar fi rămas la club, antrenorul s-ar fi îngrijit să intre pe undeva la 76

vreun colegiu pe baza recomandărilor sportive. Dar ori de câte ori antrenorul îl rugă să se mai gândească, Takaaki continua să scuture dezaprobator din cap. Antrenorul refuză să se dea bătut. Era de părere că Takaaki lua incidentul mult prea în serios, aşa că încercă să-l ia altfel:

- Hai să ne gândim mai bine, spunea el. în regulă, ai lovit arbitrul, dar asta nu e decât expresia spiritului tău tineresc. Acuma, dacă ai fi genul care să sară una-două la bătaie la toată lumea, asta ar fi cu adevărat o problemă, dar îți garantez că nu e cazul tău. Majoritatea colegiilor îşi doresc studenți cu un pic de zvâc în ei, aşa că toată povestea asta s-ar putea dovedi în avantajul tău. Antrenorul insistă până când îşi epuiza toate argumentele. Ştia prea bine că Takaaki era tăcut de felul lui şi că putea să devină extrem de încăpățânat, dar îl uimea faptul că era aşa un cap pătrat.

- Şi-atunci ce ai de gând să faci? întrebă el.

- Să merg la colegiu, răspunse Takaaki.

- Şi cum crezi că ai să reuşeşti să faci asta?

- Luând examenele de admitere.

Antrenorul râse.

- Ştii să joci fotbal, dar cam la asta se limitează totul.

N-o să te accepte nici măcar un colegiu de mâna a treia!

Takaaki întoarse capul în altă parte. Antrenorul se săturase acum de toată povestea asta.

- în regulă! Fă ce vrei!

Iar Takaaki procedă întocmai, în aceeaşi zi, îşi făcu bagajele şi-şi luă tălpăşița.

Odată întors la internatul din Nippori, Takaaki studie intens timp de trei luni pentru examenele de admitere. Mergea la şcoală numai atunci când era neapărată nevoie, nu pierdea timpul nici măcar cu îmbăiatul sau cu vizitele pe

la cunoştințe şi-i ceru proprietăresei să-i lase mâncarea pe masă. Când obosea, lăsa capul pe carte şi trăgea câte un pui de somn. Majoritatea prietenilor lui nu se aşteptau la cine ştie ce rezultate de pe urma acestui efort. De când terminase şcoala primară şi până acum, abia dacă mai

deschisese vreo carte, spuneau ei, aşa că, oricât ar fi învățat, nu era decât o brumă de cunoştințe. Avea să fie dezastru.

Când veniră rezultatele, picase şase dintre cele şapte examene de intrare la colegiu. Cu barba crescută, părul lung şi unghiile netăiate, acel Takaaki care merse să verifice ultima lui speranță - o universitate particulară mediocră semăna prea puțin cu băiatul cu părul tăiat cât mai scurt din primul an de liceu, îşi descoperi numărul de concurs pe lista de candidați admişi.

La scurt timp după ceremonia de intrare la colegiu, primi invitația de a intra în echipa oficială de fotbal. Refuză invitația, deşi în adâncul inimii sale încă mai era un mare iubitor al acestui joc. îşi pierdea incredibil de mult din formă acum, când petrecea ore în şir în sălile de curs ascultând prelegeri despre subiecte atât de plictisitoare cum ar fi administrarea afacerilor. Aşa că, împreună cu un băiat din Hiroshima pe care-l cunoscuse la scurt timp după sosire, puse bazele propriului lor club de fotbal împreună cu alți câțiva prieteni. Piciorul i se vindecase, putând să facă din nou driblinguri cu mingea. Majoritatea membrilor intraseră în club de dragul mişcării fizice, unii din ei fiind chiar novici de rând, dar echipa aceea pestriță se descurca neaşteptat de bine. Până în primăvară câştigară patru meciuri acasă împotriva unor echipe asemănătoare de la alte colegii, iar asta-i făcu să se gândească serios la participarea în liga locală pentru amatori din toamnă. Căzură cu toții 78

de acord asupra numelui de *Diavolii roşii* tipărit în limba engleză pe echipamentul roşu aprins şi hotărâră în cele din urmă să petreacă şase zile şi cinci nopți din vacanța de vară în cantonament la izvoarele cu apă termală din Echigo-Yuzawa, de cealaltă parte a munților din nordul oraşului Tokyo. Numai că, în timpul cantonamentului, clubul începu să dea semne de dizolvare. Takaaki fusese ales căpitan datorită talentului şi experienței sale, dar unii erau de părere că antrenamentele sale erau prea riguroase, dacă nu cumva chiar sadice, în felul ăsta nu mai era deloc amuzant, spunea unul dintre grupuri, în timp ce ceilalți întrebau cum de se aşteptau să joace în liga de amatori, dacă nu se puteau înțelege între ei. Cele două grupuri refuzară să se mai privească în ochi şi se certară seară de seară în prezența

căpitanului lor îngândurat şi tăcut, în drum spre izvoarele termale, făcuseră o droaie de glume şi se amuzaseră, pe când călătoria de întoarcere spre Tokyo se dovedi a fi monotonă şi plictisitoare.

Aşa cum era de aşteptat, la întoarcerea în campus din toamnă, *Diavolii roşii* nu se mai întruniră niciodată să joace fotbal. Asta se întâmpla în 1968 când insulele japoneze vuiau de revoltele studenților. Universitatea la care era Takaaki avea şi ea grupuri de revoluționari cu feluritele lor căşti de diferite culori şi facțiuni care se destrămau de dimineața şi până seara. Aceste grupuri de tineri rebeli îşi stabiliseră cartierul general în subsolul Asociației studenților. Până în vara aceea, existase o linie clară de demarcație între ei şi ceilalți studenți, dar în momentul în care conducerea colegiului încercă să profite de absența liderilor pe durata vacanței de vară ca să desființeze asociația, studenții apolitici simțiră că vocea lor nu le fusese

ascultată, iar mânia lor mocnită de atâta vreme explodă.

Revoltele se răspândeau cu viteza focului de nestăvilit, iar în curând cuprinseră întregul campus. Tineri care până mai ieri îşi pierdeau nopțile prin taverne se adunau acum în piața universității fluturându-şi armele. Fete care până deunăzi țopăiau pe terenul de sport al campusului cu părul fluturându-le în vânt şi cu rachetele de tenis în mână acum cărau postere şi strigau sloganuri despre spiritul de sacrificiu şi rezistența în fața autorităților. Asociația studenților, deja desființată pe jumătate, fu asediată din nou şi, după o oarecare hărțuială, căzu în mâna studenților. Dar până să apuce să se bucure de victoria obținută, fură atacați de poliție care evacua clădirea şi-i aresta pe capii revoltei.

Rebelii dezorganizați nu mai puteau să opună rezistență, aşa că luptele din campus luară sfârşit. Represiunea nu făcu decât să-i înrăiască pe cei mai aspri şi mai înverşunați dintre rebeli. Buruienile dăunătoare ale autorităților îşi întindeau acum rădăcinile viclene dincolo de universități către întreaga societate, iar rebelii găsiră că era de datoria lor să le taie. Cuvântul lor de ordine: revoluție. Ori de câte ori găseau câte o țintă potrivită, puneau mâna pe ce arme găseau la îndemână şi atacau. Takaaki era unul

din ei. Protejat de crampoanele pantofilor săi de fotbal şi de o cască furată de pe un şantier de construcții, hoinărea pe câmpul de bătălie cu o armă improvizată în mână. Takaaki instiga la cele mai violente acțiuni şi-şi ațâța camarazii cu retorica amenințătoare:

- Ce dracu sunteți? Aliați sau duşmani? Dovediți-o, orice ar fi!

La întruniri, proslăvea dogmele radicale într-o manieră ce părea infantilă. Era agresiv în pledoariile sale. Stătea 80

ghemuit pe jumătate aidoma unui preot Shinto ce rosteşte incantații şi-şi flutura încoace şi încolo pipa din oțel. Şi pentru că observase tactica nesăbuită a camarazilor lui necugetați care se repezeau în scuturile inamice fără să gândească, Takaaki căută să găsească un punct vulnerabil în rândurile duşmanului. Făcea uşurel câțiva paşi de dans înainte, ca şi cum ar fi măsurat distanța de mai înainte, şi, cu ajutorul câtorva lovituri bine plasate, făcea o breşă în rândurile inamicului. Viteza cu care scăpase era uimitoare. Bărbații în uniforme albastre deciseră că trebuiau să prindă demonul, aşa că se puseră pe aşteptat în spatele scuturilor lor dispuse strategic, în timp ce Takaaki râdea din când în când de prostia lor. Supărați la culme de lovitura nemiloasă primită, îşi vărsau amarul pe oricare din studenții care nu reuşeau să scape.

Multă vreme, nu umblă decât cu camarazii de la *Diavolii roşii* şi se ținu departe de nenumăratele mişcări de stânga. Prin 1970 flăcările revoltei din campus se stinseseră încet, dar sigur, aşa încât Takaaki se alătură unei facțiuni revoluționare împreună cu o mână de prieteni apropiați.

Când fură întrebați de ce doreau să li se alăture, explicară că pentru a răspunde violenței cu violență aveau nevoie de arme mai bune şi de organizare şi că „armata" aleasă de ei era renumită pentru aşa ceva. Tinerii rebeli fură numaidecât acceptați în rândurile lor.

Numele de Armată revoluționară suna pompos, dar grupul era de fapt o gaşcă de opt sau nouă membri. Acționau în subteran, iar capii lor fură prinşi la scurt timp şi aruncați în închisoare. Organizația lor părea condamnată la dispariție, dar Takaaki şi ceilalți deveniră nucleul întregii arme.

Prima lor prioritate era achiziționarea unor arme de foc,

lucru pe care-şi propuseră să-l facă jefuind un magazin de arme din afara oraşului Tokyo. Liderii aflați în închisoare reacționară cu groază: autoritățile țineau deja sub observație organizația, aşa că o vreme trebuiau să stea cuminți.

Takaaki şi oamenii lui refuzară acest lucru. Când fusese întrebat cum avea de gând să-şi asume răspunderea în cazul în care lucrurile mergeau prost sub conducerea lui, răspunsese simplu:

- Am să mor.

Răspunsul dădu naştere la comentarii usturătoare: oamenii care vorbeau numai despre moarte erau anacronici, defetişti.

- Defetistul e acea persoană care se teme de eşec şi căreia îi este teamă să moară, spunea el.

Ignora toate criticile ca şi cum ar fi fost o muzică pe fundal, începu să se ocupe în tăcere de punerea în practică a planului său.

După ce se consultă doar cu sfătuitorii lui cei mai apropiați, Takaaki jefui un magazin de arme dintr-un orăşel din Ibaraki. Planul prevăzuse să pătrundă în toiul nopții în camerele locuite de deasupra magazinului, să-i lege pe proprietar împreună cu nevastă-sa şi să le fure puştile. Takaaki decise că victimele, ambele persoane vârstnice, aveau să fie suficient de înspăimântate cât să nu opună rezistență, dar îl subestimase pe proprietar, care se luptă atât de înverşunat, că zgomotul se auzi până afară. Aşa se face că, în loc să-l lege pe bătrân, Takaaki se folosi de funie ca să-l strângă de gât.

Armata revoluționară anunță că ieşise învingătoare din acea bătălie şi lansă următoarea ofensivă în urma căreia trei persoane dezertară. Toți trei erau camarazi mai 82

vechi care pierduseră contactul cu cartierul general, facându-se nevăzuți după uciderea negustorului de arme.

în alte împrejurări, ar fi fost numiți pur şi simplu oportunişti, revoluționari de vremuri liniştite şi cu asta basta, dar în astfel de condiții dezertorii erau o chestiune pe care organizația nu o putea tolera, aşa că trebuiau executați. Numai că, arunci când ți se spune că trebuie să omori pe

cineva cu care ai bătut mingea împreună, te blochezi automat. Aşa că iată-i aşezați, cu zâmbete forțate, evitându-şi unul altuia privirea, până când unul dintre ei luă cuvântul:

- Toți cei care s-au alăturat Armatei revoluționare au spus că sunt gata să moară, declară el, aşadar foştii noştri camarazi nu au decât opțiunea de a muri, căci dezertorilor nu li se cuvine altceva decât moartea.

Era fără îndoială un limbaj cam dur, aşa că ridicară toți capetele, deşi nici prin gând nu le trecea să-l contrazică: ordinul trebuia dus la îndeplinire.

Printre dezertori se afla şi prietenul lui Takaaki din Hiroshima, cel cu care pusese bazele *Diavolilor roşii.*

Takaaki obişnuia să-l viziteze în camera sa aproape în fiecare zi, nu de puține ori rămânând acolo şi peste noapte.

Cum Takaaki era familiarizat cu locația în cauză, el fu acela însărcinat să ducă la îndeplinire execuția.

Takaaki se strecură în toiul nopții în apartamentul din Higashi-Nakano. După ce se asigură că luminile erau stinse, luă cheia de rezervă pe care o primise de la amicul său. Uşa se deschise fără nici un fel de rezistență; în apartamentul cufundat în întuneric mirosea a cafea. Prietenul său se mândrise dintotdeauna cu cafetiera lui elvețiană:

- Voi, oamenii, nu beți altceva decât cafea instant. Habar nu aveți ce gust are cafeaua adevărată, spunea el în

glumă. Punea apoi un pic de jazz la casetofon, macină manual nişte cafea înrâşnița din oțel turnat şi fierbea o ceaşcă pentru fiecare.

Takaaki nici nu se sinchisi să-şi scoată pantofii şi păşi direct pe podeaua de lemn din bucătărie. Se prinse cu o mână de țeava scurtă de oțel. Ca-ntotdeauna, aruncă o privire spre posterul de pe uşa culisantă ce despărțea bucătăria de camera propriu-zisă - un covor de iarbă de un verde luminos şi un jucător de fotbal ce alerga încântat după minge: Pele, la Campionatul mondial din 1970 din Mexic. Takaaki se uită scurt la poster în lumina ce intra prin fereastră. Apoi strânse mai tare prosopul pe care şi-l pusese să-i acopere fața şi deschise uşa. Trupul unui om atârna de una dintre grinzile tavanului jos. Prietenul lui se spânzurase. Tocmai când realiza

cele petrecute, un miros putred îl izbi direct în față. Takaaki ieşi în fugă din apartament şi o luă la sănătoasa pe străzi ca şi cum diavolul însuşi ar fi pornit pe urmele sale.

Rămas singur pe drumul de întoarcere de la stadion, mângâiat de briza răcoroasă, Mânase îşi dădu în sfârşit seama de un lucru pe care toată lumea îl pricepuse cu mult timp în urmă: îşi renegase propriul copil atunci când îl încredințase pe Takaaki surorii sale. Singura îndatorire pe care o mai avea nu era câtuşi de puțin împovărătoare: cheltuielile cu şcoala şi cu traiul zilnic pe care le transfera în contul fiului său la aceeaşi dată a lunii. Aproape că uitase pentru ce anume erau aceste tranzacții. Aflase de implicarea lui Takaaki în mişcarea studențească radicală, dar asta nu-l impresionase cine ştie ce. Mânase nu obişnuia să se uite la televizor, nu asculta la radio şi nici măcar nu era abonat la vreun ziar. Auzise despre revolta din sala Yasuda 84

de la universitatea din Tokyo, afiată într-o parte a oraşului unde obişnuia să se joace de mic copil, dar vestea îl făcu mai degrabă să se întrebe cum mai arăta cartierul acela acum. Avea o vagă idee despre mişcarea studențească sau despre dezideratele ei. Populația părea să simpatizeze cu cauza studenților care se foloseau eroic de pietre şi de bețe ca să înfrunte unitățile polițieneşti înarmate cu oțel şi plastic; în timpul sezonului de recrutare, majoritatea companiilor căutau mai degrabă studenți care se implicaseră activ în aceste mişcări. Aflând veştile cu pricina, Mânase nu găsi nici un motiv de îngrijorare. După câtva timp, îşi dădu seama că poliția îi ținea casa sub supraveghere. Când îi povesti despre asta surorii sale, ea se grăbi să-l viziteze; patosul cu care sărise în apărarea lui Takaaki îi luase o piatră de pe inimă. Sora lui refuza să creadă asta, după cum singură spunea, dar chiar dacă băiatul ar fi făcut ceva ilegal, o făcuse din motive cu totul diferite de cele ale unui spărgător de rând, acționând dintr-o logică şi profundă convingere. Mânase decise că, în orice caz, nu avea nici un drept să se amestece în toată treaba asta, dar dacă fiul său prejudiciase pe cineva în vreun fel, el era pregătit să plătească orice fel de despăgubiri, chiar dacă asta ar fi însemnat să vândă tot ceea ce reuşise să agonisească o viață.

Astfel îşi petrecea Mânase zilele, total deconectat de la turbulențele din întreaga lume. Şi totuşi, când tocmai ce se împăcase cu gândul că nu avea să-şi mai vadă vreodată fiul, Takaaki îşi făcu pe neaşteptate apariția într-o seară vântoasă de decembrie, în cea mai lungă noapte a anului.

Mânase tocmai făcuse o baie revigorantă cu citrice.

Urcă scara ce ducea în pod, aprinse lumina, şi acolo, în fața lui, îşi văzu propriul fiu.

85

- Ce faci aici? întrebă Mânase.

Cuvintele lui sunară precum şfichiul unui bici. îşi dădu seama că felul în care vorbise nu era cel mai nimerit mod ca să-şi întâmpine fiul pe care nu-l mai văzuse de aproape zece ani. Gafa îl făcu încă şi mai nervos. Nu ştia ce să mai zică mai departe; pe gură îi ieşeau cuvinte cu totul diferite de ceea ce îi spunea inima.

-Asta dacă nu cumva ai venit după bani, se auzi el spunând.

Ii venea să-şi tragă singur una în moalele capului.

Takaaki stătea la masă şi nu părea afectat de primirea tatălui său. îl anunță că trecuse pe la el doar pentru că se afla prin împrejurimi. Auzind tonul normal pe care îi vorbea fiul său, Mânase se linişti.

- Ce-ai zice de o ceaşcă de ceai? întrebă el în timp ce punea ceainicul pe foc. Sau vrei să bei ceva?

îşi aminti apoi că avea o sticlă de whisky primită în dar de la cineva, dar de îndată ce porni spre capul scării, o voce puternică se auzi în urma lui:

- Unde te duci?

Mânase fu atât de surprins, că aproape căzu prin deschizătura de la pod, dar reuşi să se prindă de scară, îl văzu pe Takaaki căutând aspru spre el, cu nişte ochi larg deschişi, înspăimântători.

- Voiam doar să aduc nişte whisky, sună răspunsul tatălui.

Takaaki îl măsură din cap până în picioare şi apoi privirea amenințătoare se topi brusc.

- Nu vreau decât o ceaşcă de ceai, spuse el zâmbitor ca şi cum ar fi vrut să compenseze pentru ieşirea de mai devreme.

Lui Mânase îi veni un miros de sânge şi-n fața ochilor îi apăru privirea

înțesată de viermi a unui bărbat, înțelese 86

pe dată: Takaaki omorâse pe cineva. Cuvintele îi încremeniră pe buze:

- Ai omorât pe cineva, nu-i aşa?

Takaaki purta nişte pantaloni de lucru din pânză subțire, kaki, şi o jachetă de aceeaşi culoare. Era cu picioarele goale în sandale, iar muşchii gâtului său puternic se vedeau clar sub părul adus pe lângă conturul feței. Lua câte o piatră dintr-o cutie afiată pe masă, în ordinea în care erau aşezate acolo. Era colecția de mostre a lui Hiroaki pe care Mânase o completase şi o expusese mai apoi pe masă. Chiar mort fiind, fratele mai mare avea o masă a lui, pe când cel mic nu avea nici măcar un locşor al lui în toată casa părintească. Mânase se temea că Takaaki s-ar putea enerva la gândul că fuseseră tratați atât de diferit, dar cu toate astea simțea că parcă intimitatea lui Hiroaki fusese invadată. Rămase nemişcat însă până în clipa în care Takaaki începu să vorbească din nou:

- Tu nu ai omorât pe nimeni în timpul războiului?

Un zâmbet subtil îi flutura pe buze.

- Deci despre asta-i vorba, gândi Mânase ca şi cum ar fi fost de acord cu logica acelei întrebări.

Era atât de şocat de mărturisirea indirectă a fiului său care omorâse un om, că gândurile i se învolburau în minte ca nişte şobolani speriați ce caută o cale de evadare din capcana în care au fost prinşi.

- Ba da, dar acum nu e război, răspunse el sec.

- Oh, ba cum să nu! Şi nu numai în Japonia, ci în întreaga lume. Numai că tu nu ai băgat de seamă asta.

Vântul gemea în jurul hambarului. Cireşul de afară bătu în geam. Scăpase când toți ceilalți copaci fuseseră tăiați, iar ramurile lui aveau acum forma unor picioare lungi

87

de păianjen. Vântul le izbea acum de ferestruica podului.

Mânase încetă să mai asculte sunetele de afară şi se concentra asupra motivelor vizitei fiului său. Ce era de făcut?

Primul etaj al hambarului era probabil mai sigur decât podul. Numai că poliția dăduse deja târcolea casei sale, deci nu era sigur nici aici. Oare ar

fi fost mai potrivit să se ascundă undeva în munți sau să meargă împreună la poliție unde Takaaki să se predea de unul singur? Respinse mai multe variante care-i trecură prin minte. La ce-i mai servea geologia acum? Copieşit de un sentiment de neputință şi de tristețe, Mânase nu se simți în stare decât să articuleze următoarea întrebare lipsită de orice căldură:

- Şi ce ai de gând să faci de acum încolo?

- Oh, sunt pregătit pentru ce e mai rău. Aşa am fost de la început.

Fiul lui urma să moară. Era deja pe moarte, vorbindu-i chiar de pe marginea gropii, îi veniră în minte cuvintele pe care mama lui Takaaki i le spusese cu mult timp în urmă, aşezată la aceeaşi masă:

- Şi Takaaki o să moară.

Complet buimăcit, se întoarse spre chipul chinuit şi încruntat al fiului său şi murmură ceva cu totul neaşteptat.

- Dar oare țelul revoluției nu e acela de a le da voie oamenilor să trăiască? Doar nu porneşti o revoluție ca să sacrifici omenirea, nu-i aşa?

Revoluție. Era pentru prima dată când cuvântul acela îi venea pe buze.

Takaaki se uită lung, cu aceeaşi privire mânioasă, la tatăl lui palid de moarte şi rânji disprețuitor. Apoi, ca şi cum ar fi vrut să evite chestiunea, remarcă:

- Cunosc piatra asta.

Mânase băgă de seamă că Takaaki se juca cu una din mostrele din cutie, dar gândurile lui stăruiau asupra cuvintelor pe care tocmai le rostise. Răspunse cu totul absent:

- Oh? Ce isteț mai eşti şi tu!

Se nelinişti din nou. Suna ca şi cum îşi bătea joc de Takaaki. De fiecare dată când deschidea gura, nu făcea altceva decât să-l rănească, începea să se urască pentru asta.

- E şist silicios. Şist verde. Nu-i aşa? Takaaki cântări piatra în mână.

Era într-adevăr şist silicios verde, în plus, numele era scris pe eticheta din carton lipită pe mostră.

- Omul de rând nu-şi dă seama atât de rapid, fiule. Dar...

îți plac cumva pietrele?

Era oricum sigur de contrariu, dar întrebarea îi scăpase pur şi simplu

de pe buze. Era prima dată când i se adresa lui Takaaki numindu-l_/zw/e, iar asta nu-l făcea să se simtă deloc în largul lui, deşi nu ştia cum altfel i s-ar fi putut adresa. Takaaki nu răspunse, dar rămase uitându-se fix la piatră până când Mânase, care nu mai putea suporta tăcerea, făcu ceva despre care ştia prea bine că era o prostie:

se lansă într-un lung discurs despre şisturile silicioase.

Şistul silicios este o rocă formată din scheletele organismelor paleozoice cum ar fi conodonții şi radiolarii în amestec cu acidul silicic prezent în apa mării. Culoarea verde a luat naştere prin oxidarea fierului. Acest specimen a fost găsit în stratul inferior al unei formațiuni de calcar care conținea şi un număr destul de mare de lanțuri de corali fosilizați. Acest lucru ne arată că stratul s-a format cu mult mai devreme de mijlocul erei paleozoice, ceea ce l-ar transforma într-una dintre cele mai vechi formațiuni din insulele japoneze...

89

Takaaki şedea acum pe scaunul pe care ani buni la rând Mânase văzuse umbra lui Hiroaki: tăcut, cu coatele sprijinite pe masă şi ochii ațintiți asupra pietrei pe care o ținea în palme. Era aceeaşi poziție plină de respect pe care Hiroaki o lua adesea, iar gândul acela îl făcu pe Mânase de neoprit.

Continuă să vorbească la nesfârşit, animat de spiritul fiului său mort, neluând în seamă reacția lui Takaaki. în cele din urmă ajunse la întrebarea care face geologia atât de fascinantă.

- Ştii, de exemplu, cum se formează rocile? Rocile se formează din magma încinsă care se răceşte şi se solidifică sub formă de rocă. Roca se erodează sub acțiunea vântului şi a intemperiilor de pe fața pământului. Şi uite-aşa apar pietrele. Pietrele la rândul lor se erodează şi ele şi formează nisipul, iar nisipul se transformă în pământ nisipos. Apoi, pietrele, nisipul şi pământul sunt purtate de ape şi se depozitează pe fundul lacurilor, bălților sau mărilor unde se transformă încă o dată în rocă.

Mânase revăzu cu ochii minții soarele de vară, plin şi luminos; un pârâiaş de munte îi răsuna vesel în urechi, îşi etala inutil erudiția într-un asemenea moment: fiul său era un criminal fugar, iar explicația lui era ultimul lucru de care avea nevoie. Mânase simți că-l podideau lacrimile în

fața propriei sale neputințe. Nu se mai putea controla, începu să se întrebe dacă nu cumva cuvintele acelea fuseseră special pregătite pentru un asemenea moment. Când îşi reluă discursul, vocea începu să-i tremure de entuziasm.

- Cu alte cuvinte, forma mineralelor nu este statică niciodată, nici măcar preț de o secundă. Dimpotrivă, este permanent supusă schimbării, întreaga materie face parte dintr-un ciclu nesfârşit. Şii probabil că până şi continentele 90

se mişcă, cu toate că o fac cu o viteză greu sesizabilă. Nu încerc să-ți spun decât că până şi cea mai neînsemnată pietricică pe care se întâmplă să o culegi în timpul unei plimbări este de fapt o secțiune transversală a unui proces început cu vreo cinci miliarde de ani în urmă, într-un loc ce avea să fie denumit ulterior drept sistem solar: un nor de gaze aflate în derivă prin spațiu, ce se îngroşa din ce în ce mai mult până când nenumărații lui eoni au dat naştere acestei planete. Pietricica aceea neînsemnată e istoria condensată a universului, ea păstrând ciclul etern al materiei încătuşat în forma ei efemeră.

Mânase auzi un sunet sec şi supărător - un zornăit metalic care-l paraliza încât nu mai putu continua. Când îşi ridică privirea, Takaaki era tot la masă, iar mărul lui Adam i se mişca nervos în sus şi-n jos. Mânase nu înțelese de ce râdea Takaaki. Abia atunci îşi dădu seama că stătea deasupra trapei de la pod. Zâmbi oarecum stânjenit şi se aşeză pe cel mai apropiat scaun.

Takaaki îşi ridică privirea, cu zâmbetul fluturându-i încă pe buze.

- Asta-i tot ce ai învățat în ultimii douăzeci, treizeci de ani? îmi pare rău, dar eu credeam că ai făcut ceva cu mult mai impresionant de atât.

Când râdea, fața lui proaspăt rasă făcea aceleaşi riduri în colțul ochilor ca şi ale părintelui său. De altfel, acesta părea să fie singurul lucru blând la el. Avea nişte sprâncene subțiri şi arcuite, iar bărbia îi dădea un aer de încăpățânare. Buzele subțiri şi strâmbe trădau indiferența şi cruzimea. Mânase încercă să-şi ferească ochii de întunecimea aceea, dar privirea adâncă şi încremenită a lui Takaaki îl fascină.

- Asta o ştie toată lumea. Tot ce mi-ai spus până acum e cunoscut de zeci de ani. Pot să cumpăr o carte de o sută de yeni şi citesc aceleaşi lucruri. Te crezi un adevărat învățat, dar ia spune-mi, ai descoperit ceva nou pe lumea asta?

Mânase se făcu roşu ca sfecla. Aşa era, contribuția lui la ştiință fusese destul de mică, iar noile sale teorii erau irelevante. Se întreba dacă era nimerit să pomenească despre Paleoparadoxia, dar se gândi că nu făcuse decât să dea din întâmplare peste oasele unor animale. Până şi un copil ar fi putut face asta.

După ce-i aruncă tatălui său o privire scurtă şi pătrunzătoare, Takaaki îşi rezumă atacul pornit împotriva lui.

- Cu alte cuvinte, tot ce-ai făcut în ultimii douăzeci, treizeci de ani nu face nici cât o sută de yeni. Nimica toată.

- Nu! strigă Mânase încremenit de uimire. Să simți în palmă fiecare piatră în parte. Să o miroşi. Să-i simți gustul.

Culorile şi formele pline de mistere ale cristalelor reunite într-o secțiune. Miraculoasa acumulare de straturi cufundate în somn la adăpostul întunericului pădurii, sculptate de apă timp de milioane de ani. Respirația mineralelor accesibilă doar celor ce cutează să se aventureze la pas prin munții pustii. Ordinea întregului univers, neştiută până în clipa în care o încerci cu toate cele cinci simțuri. Uimirea, extazul, teama, dar mai presus de toate oceanul de lumină nesfârşită al verii! Numai de l-ar fi putut face pe Takaaki să vadă toate acele lucruri! îi era peste puteri să le descrie în cuvinte. Ochii îi ardeau de regrete şi tristețe.

Takaaki îşi privi lung tatăl şi îl surprinse lăcrimând.

-Numai acela care cunoaşte esența naturii se poate considera un savant adevărat, continuă Takaaki. Atâta timp cât sesizezi esența, restul nu mai contează. Tot ce vreau 92

[redacted]

să-ți spun e că prosteala asta cu pietrele nu e ştiință pură.

Dacă asta te face fericit, foarte bine. Felicitări! Numai că oamenii ăştia fericiți, aşa ca tine, încurcă țele pe lumea asta, cu indiferența lor față de tot ceea e cu adevărat esențial. Voi sunteți regii ringului! Dar nu am venit până

aici ca să te critic. Voiam doar să te întreb ceva.

Acum, când explozia emoțională se potolise, Mânase simți pe obraz un şiroi de lacrimi reci şi un gust amar în gură. Câtă aroganță să creadă că ar fi putut exercita vreo influență asupra fiului său! Câtă nesăbuință numai să îndrăznească să se gândească la aşa ceva!

- Ce vrei să ştii? întrebă el, dar Takaaki nu spuse nimic şi continuă să se joace cu piatra din mână ca şi cum ar fi vrut să-şi savureze victoria.

Mânase se simți demoralizat, îşi spuse în sinea lui că aceasta era pedeapsa pentru viața egoistă pe care o dusese, începu să plângă.

Cu cât se înnopta mai tare, vântul aspru de iarnă devenea din ce în ce mai sălbatic, până când ajunse să urle în depărtări cu o forță care făcu până şi munții să tremure. Lui Mânase îi înghețase şi sângele în el. Băgă de seamă că soba cu petrol se stinsese, dar nu găsea puterea să se ridice. Senzațiile usturătoare de dinainte dispăruseră, iar acum îşi simțea capul ca şi cum ar fi căzut într-o groapă adâncă şi întunecată.

- Mă întreb dacă vântul ăsta şuieră numai deasupra munților sau şi departe, peste marea cea neagră, gândi el absent.

Mugetul vântului îi aminti lui Mânase de vaporul care-i transportase până în Filipine. Câteva zile (nu-şi amintea exact câte să fi fost) după ce plecaseră din Sasebo,

93

traversaseră centrul unei furtuni. Vaporul trosnea şi era azvârlit de colo, colo până când soldații îngrămădiți ca sardinele din conservă în cala aglomerată începură să vomite. Nemaiputând să suporte, Mânase se târâse pe punte unde-şi petrecuse restul nopții. Puntea era înțesată de lume, căci aceeaşi idee le trecuse şi altora prin cap, dar Mânase reuşi să-şi găsească un locşor într-un colț. îşi lăsase capul să-i cadă pe brațele expuse valurile venite pe neaşteptate şi stropilor ce zburau deasupra lor. Tremura de frig şi, neputând adormi de teama ca nu cumva să se scufunde, se puse pe ascultat şuieratul vântului.

-Ai fost vreodată acolo? sparse Takaaki tăcerea.

- Unde?

Dar Mânase ştia deja răspunsul.

- în grota unde a murit Hiroaki. Ai fost vreodată acolo?

Mânase scutură din cap, iar Takaaki îşi fixă din nou

privirea asupra pietrei din mână.

- Ştii, de la Hiro am aflat de şistul verde. Mi-a povestit cam tot ce se poate şti despre el.

Ironia muşcătoare de dinainte dispăruse, iar vocea gravă a lui Takaaki îl avertiză pe Mânase că venise special să-i spună asta. Presimțirea apropiatei sentințe îl făcu să uite de şocul pe care-l avusese când fiul lui îşi mărturisise crima.

Cu teama citindu-i-se în priviri, Mânase se uita încremenit la tânărul robust, cu părul tuns scurt, din fața lui.

- Am fost cu Hiro în ziua aceea.

Mirosul de calcar ars îi lovi din plin simțurile: imaginea lipsită de umbre, plină de culoare a carierei de piatră, reflexia orbitoare a soarelui şi târâitul asurzitor al greierilor. Pădurea întunecată tremura sub valurile crescânde de 94

căldură. Pe podeaua de rocă albă, Mânase zări două pete mici şi negricioase, doi băiețandri în tricou şi pantaloni scurți care-şi parcaseră bicicletele pe platoul stâncos şi care se îndreptau acum spre malul înalt, întruchiparea pericolului, în iarba înaltă de la capătul malului, copiii dădură peste gura neagră şi căscată a grotei şi se strecurară tăcuți înăuntru. Atunci, unul după altul, întunericul îi înghiți pe amândoi.

- Eu țineam lanterna, iar Hiro ciocănea uşor pereții cu ciocanul.

Sunetul ciocanului produse un ecou incredibil de puternic. Dacă loveşti pereții unei grote cu un ciocan, rişti ca totul să se prăbuşească peste tine. Cei doi băiețandri nu ştiau asta, aşa că n-ai cum să le ceri să fie prudenți. Fratele mai mare ținea o piatră în palma deschisă şi-i arăta fratelui mai mic ce găsise.

- Ăsta e şist silicios verde, explică el. E un fel de piatră formată din scheletele organismelor din vechime care s-au întărit împreună cu acidul silicic, iar verdele e oxid de fier.

Fratele mai mare dădea explicații cu aceleaşi cuvinte pe care le auzise la tatăl său, apoi propuse să exploreze un pic mai în profunzime căci aveau

să găsească o mulțime de fosile interesante acolo, încet, încet, cei doi băiețandri pătrunseră mai adânc în peşteră. La scurt timp, drumul le fu barat de un gard vechi şi putregăit. Găsiră o crăpătură între scânduri cu ajutorul lanternei şi priviră tăcuți dincolo de ea.

- Atunci am auzit o voce. Sau mai degrabă mi s-a părut că am auzit ceva, dar Hiro mi-a spus că era sigur de asta. E cineva acolo, a zis el.

Gardul fiind putrezit, copiii făcură cu uşurință o despicătură suficient de largă cât să se poată strecura înăuntru.

95

- Ai grijă, poate e un animal înăuntru!

Fratele mai mic încercase să-l oprească, dar fratele mai mare, fiind sigur că auzise vocea unui om, merse să arunce o privire şi spuse că se va întoarce. Se strecură prin gaură şi dispăru în adâncurile grotei. Fratele mai mic rămase în urmă şi se agăță de gard. încerca să scruteze întunericul cu privirea. Curând, lumina lanternei dispăru. Rămas singur în beznă, băiețelul nu-şi mai putu stăpâni teama şi strigă după fratele mai mare: la început chemându-l încet, apoi strigând cât îl ținea gura, până când ecourile răsunară în toată peştera.

- Dar oricât am aşteptat acolo, el nu s-a mai întors. Şi nici de răspuns, nu mi-a mai răspuns. Eram atât de speriat şi habar nu aveam ce să fac. Ştiam doar că voiam să fiu alături de el. Aşa că m-am strecurat şi eu prin gard.

Ceainicul şuieră pe plită. Takaaki tăcu, întoarse apatic privirea şi se uită la aburul care ieşea. Privea ca şi cum nu mai văzuse în viața lui ceva atât de ciudat. Mânase simți că-l ia cu rău de la stomac şi un lichid amărui îi urcă pe gât în sus. înghiți saliva din gură şi reuşi să se stăpânească, dar se uită să vadă dacă mai avea găleata goală la picioare.

- N-am nici o idee ce s-a întâmplat. Absolut nici una.

Ochii lui Takaaki păreau adânciți în orbite.

- Următorul lucru de care îmi aduc aminte e că m-am trezit afară.

Singur, singurel pe platoul acela de calcar scăldat în soare stătea un băiețaş. Pădurea, învelită acum în umbre încă şi mai întunecate, îşi ridica privirea inexpresivă către copil.

Treptat, treptat, lumina soarelui se umplu de umbre; de îndată ce soarele sângeriu ajungea să scapete după creasta muntelui, întunericul avea să cadă cu repeziciune. Copilul 96

[redacted]

desenase pe pământ câteva cifre cu capătul unui beţigaş, dar când băgă de seamă că umbra întunecoasă a malului era pe cale să-l înghită, îşi ridică privirea şi se holbă încremenit spre mal.

Fugi apoi spre bicicletă şi, fără să se aşeze în şa, pedală cât de repede putu pe drumul de pietriş, dispărând apoi după dealurile din depărtare.

- Mă întrebam ce i s-ar fi putut întâmpla lui Hiro, apoi m-am speriat brusc şi am fugit acasă. Mă durea capul atât de tare, că mama a crezut că am făcut insolaţie şi m-a trimis imediat la culcare. Am adormit într-o clipită. M-am trezit în toiul nopţii şi am înţeles de ce era atâta zarvă, dar Hiro mă avertizase să nu suflu nimănui o vorbuliţă despre excursia noastră în munţi. Dacă vorbeam, chiar că dădeam de belea, mi-am spus eu în sinea mea, aşa că am tras pătura peste cap şi am stat acolo, tremurând. Bănuiesc că mama a observat ceva ciudat la mine, căci m-a descusut pe toate părţile. De ce-l părăsisem pe Hiro şi venisem singur acasă? Ce se întâmplase după ce mă furişasem prin deschizătura aceea din gard? Eram atât de mic, încât nu-mi amintesc mare lucru. Tu nu erai acasă în ziua aia, nu-i aşa?

- Nu, eram plecat, în ziua aceea eram plecat.

Mânase se uită lung la chipul bărbatului aşezat la

masă, dar acesta nu afişa nici o expresie.

- Un lucru însă mi-l amintesc foarte bine.

Vocea lui Takaaki trăda nostalgia faţă de trecut, dar în acelaşi timp sună rece şi neutră. Era vocea aceluia care venise să povestească cum se desfăşuraseră lucrurile. Şi totuşi lui Mânase i se păru că distinge un tremur aproape imperceptibil.

97

- Ce anume? voise să întrebe. Ce-ţi aminteşti?

Dar cuvintele refuzau să iasă din gură. Takaaki continuă.

- Sânge. Aveam sânge pe mâini. Am văzut asta când pedalam spre casă. Când am ajuns, am încercat cu disperare să scap de el.

- Nu cred să fi fost tu criminalul! strigă Mânase, inima începând să-i bată cu putere de îndată ce auzise cuvântul „sânge". Unu la mână, nu aveai cuțit la tine. Doi, un copil n-ar fi putut face niciodată o asemenea grozăvie. Era sevă.

Trebuie să fi fost sevă. Sunt o mulțime de copaci putregăiți prin pădurea aia, aşa că te-ai mânjit de sevă pe mâini. Cu siguranță aşa ai ajuns să crezi că era sânge.

- Oh, nu cred să fi făcut eu asta!

Vocea lui Takaaki era liniară: nu indica nici un fel de suspiciune, nici o urmă de sarcasm, iar asta-l făcu pe tatăl său să intre în panică. Mânase privea încremenit şi rugător la chipul fiului său.

- Nu aveam nici un motiv, nu-i aşa? îmi admiram fratele, îl iubeam. Şi totuşi mă gândesc neîncetat la ce s-a întâmplat cu adevărat în ziua aceea. Asta nu-mi dă pace.

Nici acum n-au reuşit să-l prindă pe criminal, nu-i aşa?

Mânase dădu dezaprobator din cap. O umbră negru-albăstruie se lăsă peste chipul rece, obosit şi inexpresiv al lui Takaaki, dar trăsăturile pe care le avusese de mic copil reuşiră să iasă la suprafață. Armura vechii sale supărări căzuse; aceasta îi era expresia pe care o purta ori de câte ori rămânea singur. Mânase simți că-şi revedea pentru prima oară fiul aşa cum şi-l amintea el.

„De-aş putea să-i spun pe nume", gândi el din adâncul inimii sale. „Şi nu numai asta. Sunt atâtea lucruri pe care aş vrea să le fac pentru el."

98

Dar ce-i mai rămânea de făcut? Ceainicul şuieră zadarnic pe plită, îl scoase din priză, iar asta fu tot.

în pauza aceea scurtă, Takaaki mângâie din nou mostra de şist verde, apoi spuse plin de respect:

- Am să iau asta cu mine, spuse el.

O băgă în buzunarul hainei şi se ridică.

- De ce nu rămâi aici în seara asta? întrebă Mânase tulburat, mânat fiind de o voce care-i spunea să nu-l lase pe Takaaki să plece. Nici măcar nu am apucat să te servesc cu ceai. Nu voiai oare să mă întrebi ceva?

Afară, furtuna se dezlănțuise în noapte. Mânase voia să-l oprească, dar felul în care Takaaki parcă stătea cu picioarele înfipte în podea îl făcea să pară de două ori mai mare decât tatăl său: era atât de puternic şi de iute, că nu era nevoie decât să-i dea o îmbrâncitură, ca să-l facă să se rostogolească cincisprezece paşi mai încolo. Mânase păru complet neajutorat în fața acestei demonstrații de forță fizică. Umerii încordați şi spatele lat, muşchii puternici ai gâtului, de altfel singura parte a trupului său unde avea un strat mic de grăsime precum bărbații aflați între două vârste, toate acestea respingeau clar invitația tatălui său, refuzând chiar să accepte simpla existență a acestuia. Fiul său venise fără să-l anunțe, aşa că era normal să plece fără să-şi ia rămas-bun, gândi Mânase. Takaaki pusese deja un picior pe scară.

Mânase se ridică în picioare, cu mintea golită, neajutorat şi cu un sentiment de nesfârşită slăbiciune în genunchii reci care-i dădeau dureri, îşi privi fiul coborând pe scări.

- Ce-am vrut să te întreb... oh, în fine, e de-a dreptul ridicol.

Lui Takaaki i se mai vedea doar capul din trapa de la pod. Râdea.

99

- Când am auzit vocea aia din fundul grotei, Hiro mi-a spus că era vocea ta. Asta-i vocea lui tata, mi-a spus el.

Dar desigur că nu ai fost acolo în ziua aceea, nu-i aşa?

După jaful de la magazinul de arme, Takaaki şi camarazii lui se făcură nevăzuți până pe la mijlocul iernii, îşi făcură din nou apariția în Asahikawa în nordul insulei Hokkaido, unde atacară un post de poliție din centrul oraşului. Plănuiseră să intre acolo într-o seară ca şi cum ar fi vrut să ceară informații, să-i lege pe polițişti şi să le fure revolverele. Repetaseră scenariul de nenumărate ori, dar exact în momentul acela, cineva intrase să ceară informații. Unul dintre membrii grupului se speriase şi începuse să fluture arma. Ofițerii scoseseră şi ei armele. Restul grupului aşteptau afară în maşina cu care trebuiau să dispară rapid de la fața locului, iar când văzuseră asta, se repeziseră cu toții înăuntru şi începuseră să tragă. Takaaki fu împuşcat în femur. Reuşise să se târască până la maşină, dar chiar când începuse să tragă salve la întâmplare în postul de poliție, noaptea răsună de

vacarmul sirenelor, de parcă toate maşinile de patrulă din întreaga Japonie îşi dăduseră întâlnire în locul acela. Atacatorii încercaseră să scape abandonându-şi maşina acolo şi facându-se nevăzuți în traficul aglomerat al oraşului, dar fură prinşi cu toții până la miezul nopții.

Takaaki opusese rezistență până în ultima clipă. La lumina palidă a lunii, fu izolat în cele din urmă în spatele unui depozit de cherestea, într-un câmp deschis acoperit de buruieni. După ce folosi toată muniția, ieşi la vedere fluturând pistolul ca şi cum ar fi fost un băț. Fu împuşcat mortal.

Până să ajungă veştile la el, Mânase se hotărâse deja. O furie neiertătoare îi dăduse în cele din urmă proprietarului 100

indecis şi aproape patologic de timid al hambarului curajul necesar ca să acționeze. Singurul care mi-a adus nevasta în pragul nebuniei şi i-a trimis pe cei doi fii ai mei la moarte sunt eu însumi. De îndată ce această convingere de nezdruncinat se cristalizase în adâncul inimii sale, îşi îndreptase furia împotriva propriei sale persoane şi a umbrei misterioase şi întunecate din spatele lui care-i ținea trupul imobilizat într-o îmbrățişare de fier. Nu era în stare să o numească în vreun fel, iar când încercă să se uite mai de aproape la ea, inima i se zdruncină de frică. Mânase se gândi la durerea pe care trebuie s-o fi îndurat Hiroaki în grota aceea întunecpasă şi la tristețea care-l mânase pe Takaaki să-şi caute propria moarte în mijlocul acelei pustietăți. Fornăi scurt ca un țap întărâtat care vrea să-şi ia elan.

Vându pe nimica toată magazinul de cărți şi-şi petrecu zilele şi nopțile în pod. La sugestia unei cunoştințe, începu să lucreze la o carte *intituiată Adunând pietre în Chichibu.* Era un manual de vreo două sute de pagini pentru începători în care descria straturile şi caracteristicile geologice ale zonei Chichibu şi explica modul în care poți începe o colecție de pietre. Pentru că trebuia să conțină tot ceea ce învățase el în toată cariera sa de geolog autodidact, îi acordă toată atenția şi energia pe care le avea. Organiză materialele pe care le adunase de-a lungul anilor şi începu, ezitant la început, să umple cu caractere pagină după pagină.

Trecu şi iarna. Florile cireşului de la fereastra podului înfloriră şi se scuturară mai apoi. Munții de calcar erau mai albi ca niciodată. Venise deja luna august şi se apropia comemorarea morții lui Hiroaki. Lucră fără

întrerupere timp de trei zile. în cele din urmă, când falnicul cocoş al

101

vecinilor anunță o nouă zi, Mânase termină de scris şi ultima pagină. Sosise ziua cea mare.

Introduse întregul manuscris într-un plic şi chiar se pregătea să scrie un bilețel profesorului din Kyoto care-l sfătuise să-şi publice lucrarea, când se răzgândi. Faptul că terminase manuscrisul îi dăduse un sentiment de satisfacție atât de profundă, că nici măcar nu considera că mai era necesar să-l publice. II scoase din plic şi scrise sub titlu:

Soției şi celor doi fii ai mei. Băgă manuscrisul în sertar şi adormi pe scaun.

Pentru prima dată după ani buni, Mânase visa fără să aibă vreun coşmar: hambarul, înconjurat de frunzişul bogat al copacilor de odinioară; răzoarele de cartofi dulci pe care surorile sale le cultivaseră; munții văzuți de pe podul de peste Arakawa; straturile adânci de sub pădurea verde ce se întindea de-a lungul râului Yokose. Una câte una, toate aceste peisaje îi treceau prin minte sub forma unor imagini clare, cu ramă aurită, total lipsite de orice prezență umană. Nu era nici singur şi nici trist.

Mânase deschise ochii cu sentimentul acela de mulțumire pe care-l aduce de obicei un somn profund. Trecuse deja de ora cinci şi, cum îşi dorea să termine totul cât mai era încă lumină de zi, mancă pe fugă şi se pregăti de plecare. Se schimbă în hainele de expediție şi se uită încă o dată la mostrele de pe masa lui Hiroaki. Treizeci de bucăți de piatră aşezate toate într-o cutie veche de dulciuri.

Numai că acum mai erau doar douăzeci şi nouă. De iarna trecută, un compartiment rămăsese gol. Mânase îşi dorea să admire din nou setul, numai că, de data asta, piatra care lipsea, şistul verde, putea fi procurată dintr-un singur loc:

din grotă.

102

în pod, instrumentele sale de lucru şi mostrele stăteau tăcute în lumina asfințitului. Mânase aruncă o ultimă privire rapidă spre încăperea ce se cufunda în întuneric, apoi coborî scara.

Pedală repede, dar când ajunse la destinație se făcuse deja noapte. Se vedeau stelele pe cerul îngust dintre vârfurile munților. Vechiul drum de pietriş fusese asfaltat acum şi se construiseră atât de multe case noi, că, în a doua jumătate a drumului, începuse să-şi facă griji ca nu cumva grota să fi dispărut cu totul, în întuneric însă, malul carierei de piatră se înălța la fel de impunător ca şi în trecut.

Când se avântă în bălării, cu târâitul greierilor răsunându-i în urechi, găsi intrarea în grotă tot acolo unde şi-o aducea aminte. Poarta din lemn era putrezită, iar sârma ghimpată ruginise atât de tare, încât nici nu-i mai trebui foarfecele de sârmă. Un şut cu vîrful piciorului fu de ajuns. Se strecură prin deschizătură şi se avântă spre fundul grotei până când ajunse la peretele despărțitor care-i bara trecerea. Acolo stinse lanterna şi privi printr-o crăpătură dintre scânduri.

Văzu o luminiță.

- Deci am avut dreptate, şopti Mânase.

Dădu de câteva ori din cap cu mişcări scurte şi bruşte.

Oftă adânc de două sau trei ori şi reuşi să-şi țină respirația sub control. Văzând licărul de lumină cu propriii săi ochi, îşi dădu seama de semnificația deciziei pe care o luase iarna trecută. Să pătrundă până în adâncul grotei.

Să-şi învingă frica şi să meargă mai departe. Să facă ce trebuia să facă: să înfrunte făptura aceea care-l aştepta în fundul peşterii.

Ezită, gândindu-se dacă se cuvenea să strângă şistul verde acum sau la întoarcere. Se hotărî că putea să facă

asta la întoarcere. Dacă exista vreun drum de întoarcere!

Simți o izbucnire bruscă de teamă care se topi imediat în fața furiei pe care o încercă la amintirea chipurilor celor doi fii morți ai săi.

Dădu la o parte o scândură şi observă mulțumit că mâinile nu-i tremurau. Se strecură prin deschizătura îngustă, de partea cealaltă a despărțiturii, şi se ridică în picioare.

Un val de aer umed şi cald îl izbi în obraji. Fixându-şi privirea asupra focului de tabără, observă că stratul de şist silicios verde se prelungea şi în

partea aceasta a grotei, în timp ce examina atent toate lucrurile din jurul său, se felicită pentru stăpânirea de sine de care dădea dovadă. Vru chiar să studieze straturile mai de aproape, dar îşi dădu seama că-şi uitase lanterna de partea cealaltă a peretelui despărțitor. Această mică greşeală îl supără, provocând o fisură în zidul stăpânirii sale de sine. Când se răsuci să facă cale întoarsă, fu orbit de strălucirea unei lame goale.

Văzu cum umbrele de pe peretele stâncos se târau încetişor spre el. Frica pe care o crezuse încătuşată îşi înfigea acum ghearele adânc în el. O voce ascuțită strigă:

-Mânase! Mânase!

Hotărârea şi furia i se topiră pe loc. în locul lor se găsea acum un soldat ce aştepta nemişcat ordinul ca o statuie de lemn.

-La naiba cu zgomotul ăsta! Ne ține treji pe toți!

Mânase, du-te şi omoară-l!

Era inevitabil. Tot ce făcea era inevitabil. Cu vocea aceea pătrunzătoare răsunându-i în urechi, Mânase acceptă sabia pe care i-o întinsese bărbatul care zâmbea din umbra beretei. Se aplecă deasupra bărbatului aflat pe moarte ce şedea întins pe patul stâncos. Luă sabia în mâna stângă 104

şi-i descheie nasturii de la uniformă, dezgolindu-i astfel pieptul. Avea gâtul ca un picior de găină.

- Omoară-l, Mânase! Ia vezi dacă poți face asta, Mânase!

Din spate, auzea cuvintele de îmbărbătare. Ridică uşor

sabia deasupra țintei sale.

-Aşa, aşa se face. Nu rata tocmai acum. Răsuceşte-o de jur-împrejur uşurel, ca şi cum ai mişca sabia în apă. Şi-acum taie! Foarte frumos!

Mânat de vocea neobosită şi ispititoare ce-i răsuna în minte, Mânase aşează vârful săbiei pe pielea murdară şi deshidratată a soldatului. Exact în clipa aceea, muribundul deschise larg ochii.

- Nu poți să mă laşi să mai trăiesc până mai văd încă o dată răsăritul soarelui?

Chiar în momentul în care caporalul murmură aceste cuvinte, umbrele se înălțară în spatele soldatului cu sabia în mână până când îi cuprinseră

trupul din toate părțile.

Preț de o secundă, fusese mişcat de această ultimă şi arzătoare dorință, îl pufni râsul în fața fricosului care cerşea viață exact într-un moment ca ăsta. Să mai vadă soarele încă o dată? în nici un caz. Toți aveau să moară în grota aceea. De fapt, erau deja morți cu toții, înunericul acela nu era altceva decât moarte. Doar cei ce puteau suporta întunericul nesfârşit erau capabili să stăpânească moartea. Să fie deasupra morții. Avea să le arate tuturor cât de bine ştia el să taie. Repede şi cu grație. Avea să vadă cu propriile sale mâini ce însemna moartea. Avea să dovedească faptul că se afla printre cei care nu se temeau de ea.

Caporalul continuă să bolborosească, dar Mânase nu-l mai asculta, îşi curățase sufletul de gândurile negre şi-şi fixă privirea pe venele de la gâtul muribundului.

105

Repetă în gând modul în care puteai ucide un om cu sabia, iar inima i se umplu de încredere în propriile sale forțe. Zâmbi şi observă dintr-o dată cât de ciudat stătea omul acela întins acolo, cu amândouă mâinile lipite de piept. Ținea în palme o pietricică mică şi cenuşie, în timp ce Mânase se întreba ce fel de amuletă era aceea, îi trecu pe la urechi:

- Până şi ultima pietricică poartă cu sine întreaga istorie a universului.

Umbrele din grotă se zvârcoliră sălbatic. Din spate se auzi o voce care-i biciui trupul.

- Omoară-l! Omoară-l!

Aidoma cuiva ce se împotriveşte unui torent tulbure, îşi înfipse picioarele în pământ şi se opuse forțelor care-i dădeau ghes.

- Şistul ăsta verde, de exemplu, e alcătuit din oasele pietrificate ale organismelor din vechime, într-o bună zi, şi oasele noastre vor arăta la fel. Aşa revin la viață cei morți.

Caporalul continuă:

- Hornblendă, gabro, cuarț diorit, variolit, olivină, bazalt.

Pe măsură ce pronunța numele acelea, simțea în palmă

fiecare piatră. Centipedele începură să se agite pe pereți, iar umbrele se zvârcoliră şi mai sălbatic: bărbatul de lângă foc se ridicase în picioare, în

lumina roşie a flăcărilor, uniforma de culoarea paiului înainta spre el sprijinindu-se în teaca săbiei, aidoma unui monstru cu trei picioare.

Mânase aruncă sabia cât colo. Ecourile zăngăniră în adâncurile grotei, iar când ajunseră să se stingă, Mânase îl apucase deja de braţe pe muribund şi trăgea de el ca să-l ridice în picioare. Se năpusti ca o săgeată spre ieşire, cu caporalul în spate. Când ţâşni afară, văzu într-o clipită o imagine 106

care-i rămase întipărită pe retină: o siluetă ce ridica sabia de jos, un chip lipsit de trăsături din umbra unei berete. Fără să mai privească înapoi, Mânase se avântă în bezna junglei cu aromele ei de copaci şi de ierburi. Din când în când, aluneca şi se ducea sanie pe panta abruptă ce ducea spre albia râului, iar pielea îl ustura din pricina frunzelor tăioase care-l zgâriau.

Coborâşul dură atât de mult, încât avu senzaţia că se afla într-o prăpastie fără fund, dar pe măsură ce timpul se scurgea, începu să se simtă mai în siguranţă, în clipa în care decise că se aflau în afara oricărui pericol, începu să tremure ca o frunză, genunchii îl lăsară şi se prăbuşi pe iarbă. Atunci auzi în sfârşit susurul apei. După un scurt răgaz în care-şi trase suflarea, plecă mai departe cu grijă.

Văzu râul în fundul povârnişului, sub stelele ce se ţeau de după copaci. Lăsă jos povara din spate, acum la fel de uşoară ca şi lemnul putregăit, şi întinse muribundul pe spate. Luă apă în căuşul palmelor şi, după ce sorbi câteva înghiţituri, îi dădu şi caporalului să bea.

Acesta nu luă decât o înghiţitură şi-şi reluă povestea.

Povestea despre istoria atât de îndelungată a pământului.

Despre misterioasa alcătuire a universului. Cuvintele pe care Mânase le auzea acum, în timp ce stătea întins pe iarbă, erau rostite de o fiinţă umană şi-i ofereau dovada incontestabilă că încă mai era în viaţă. Oftă adânc şi ascultă cuvintele care se amestecau liniştit cu susurul apei.

Pe cerul de deasupra lor, pluteau miriade întregi de corpuri cereşti. Privirea lui Mânase se înălţă departe, apoi şi mai departe, mult deasupra munţilor, dincolo de cer, până în cel mai îndepărtat colţ al universului. Din punctul acela infinit de îndepărtat al universului, Mânase aruncă o

107

privire înapoi deasupra sa: era un trup neînsemnat de mic în colţul

unei corăbii imense.

Zori de ziuă. Pretutindeni în pădurea plină de aburi albi, ciripitul păsărilor şi glasurile maimuţelor. Jungla prindea viaţă. Soarele nu se vedea încă, dar caporalul îşi ridică privirea spre munţii poleiţi cu aur, zâmbi şi-i întinse lui Mânase piatra pe care o ţinuse în mână.

- O am de la copii. De la cei doi copii care au venit în grotă... Mi-au dat-o mie.

Caporalul închise ochii. Mânase îi umezi buzele cu o bucată de cârpă muiată în apa râului şi-i împreună mâinile pe piept.

Râul fu dintr-o dată scăldat într-o lumină transparentă.

Pietricelele de pe rundul lui prinseră cele mai strălucitoare nuanţe. Mânase privi la piatra pe care o ţinea între degete.

O piatră obişnuită, cenuşie... Dar în clipa în care luă cârpa umedă ca s-o cureţe, soarele răsări deasupra munţilor, iar piatra din mâinile sale se transformă într-un cristal cu străluciri neasemuite.

Colecţiile **Cotidianul** LITERATURA

în colecţia **LITERATURA** *au mai apărut:*

l.RomainGary |Ai toată viaţa înainte

2. John Updike Centaurul

3. Marguerite Yourcenar | Piatra fllosofală

4. Michel Tournier | Piticul roşu

5. Ian McEwan

Durabila iubire Romanul Oxfordului

6. Javier Marias

7. Jeroen Brouwers Roşu ucigaş

8. Ray Bradbury | Omul ilustrat

9. Cees Nooteboom | Următoarea poveste

10. **Michael Ondaatje** Pacientul englez

11. Daniel Pennac | Domnilor copii

12. Amos Oz i Cutia neagră

13. **Raymond Queneau** | Sfântu'Aşteaptă

14. **Marguerite Duras** | Ochi albaştri, părul negru

15. **Jostein Gaarder** | Lumea Sofiei

16. Truman Capote | Mic dejun la Tiffany

17. Junikiro Tanizaki | Jurnalul unui bătrân nebun

18. **Lawrence Durell** | Labirintul întunecat

19. **Alice Hoffman** | Regina de gheață

20. PeterAckroyd Chatterton 21.CarlosFuentes | Bătrânul gringo 22. **Donald Barthelme** | Regele **23.V.S.Naipaul** | Măscăricii

24. **Sylvie Germain** | Cartea nopților

25. Jhumpa Lahiri | Interpret de maladii

26. **Anne Tyler** | Lecții de respirație

27. **A. S. Byatt** \ îngeri şi insecte

28. Richard Russo | Empire Falls

29. Isaac Asimov | Soarele gol

30. Muriel Spark | Domnişoara Brodie în floarea vârstei

31. Ira Levin | Sărutul dinaintea morții

32. Paul Auster | Trilogia New York-ului

33. Russel Banks | Deriva continentelor

34. Boris Vian | Blues pentru o pisică neagră **35.BenOkri** InArcadia

36. E.M. Forster | O călătorie în India

37. Giorgio Bassani | Grădinile Finzi-Contini

38. Yann Martel | Viața lui Pi

39. Susan Sontag | în America .

40. Knut Hamsun [Foamea **41.CurzioMalaparte** [Pielea

42. Henry Miller | Tropicul Cancerului

43. William Faulkner | Zgomotul şi furia

44. Ben Rice | Pobby şi Dingan

45**. Achmat Dangor** Fructul amar

46. **Marilynne Robinson** | Galaad **47.J.L.Carr** O vară la țară

48. William Trevor Citindu-l pe Turgheniev

49. Gustav Meyrink | Golem

50. Jack Kerouac | Cartea viselor

51. Sebastian Barry | Calea cea lungă

52. Kobo Abe | Femeia nisipurilor

53. Andrew Crumey | Pfitz

54. Lewis Caroll | Alice în Țara minunilor; Alice în Țara din oglindă

55. Evgheni Zamiatin | Noi

56. Per Petterson La furat de cai

57. Julia Kristeva Bătrânul şi lupii

58. Gore Vidai | Oraşul şi stâlpul

59. Benoît Duteurtre | Fetița şi țigara

60. ***Antologie*** \ Despre dragoste şi alte întâmplări: în 17 povestiri şi 54 de scrisori de amor

61. **Lars Saabye Christensen** | Beatles

62. **Chinua Achebe** O lume se destramă

63. Claire Castillon | Insecta

64. Annelies Verbeke | Dormi

65. Aoibheann Sweeney | Printre altele, m-am apucat de fumat

66. ***Antologie*** Femei în țara bărbaților: al doilea sex în 23 de episoade

67. Cesare Pavese | Casa de pe colină

68. **Bernard Malamud** | Lada fermecată

69. **Păr Lagerkvist** | Moartea lui Ahasverus

70. ***Antologie*** \ Ispita şi cele 10 porunci: tentații clasice în lupta cu Decalogul

71. Simone de Beauvoir | Toți oamenii sunt muritori

72. Pedro Almodâvar Patty Diphusa

73. Alberto Moravia Mascarada

74. Nadine Gordimer | La agățat

75**.** ***Antologie*** Erotica: Clasicii&literatura XXX

76. Ruthanne Lum McCunn | O mie de monede de aur

77. Max Frisch | Numele meu fie Gantenbein

78. William Gibson | Neuromantul

79. Hisashi Inoue | Peripețiile bunului părinte Mockinpott

80. ***Antologie*** Cartea cu himere. 19 maeştri ai prozei fantastice dau şah şi mat imposibilului

81. Mărie Darrieussecq Bebeluşul **82.HarryMulisch** j Siegfried - O idilă neagră

83. Carlo Fruttero, Franco Lucentini | Femeia de duminică

84. *Antologie* \ Arca lui Noe, Ulise & Co. - 17 incursiuni celebre în misterele marelui ocean

85. Joseph Conrad | Inima întunericului

86. J.C. Huysmans | în răspăr **87.ArthurC.CIarke** | Sfârşitul copilăriei

88. *Antologie* \ Umor cu premeditare. 22 de inculpați celebri şi delictele lor

89. Jerome K. Jerome | Arta de a nu scrie un roman

90. Rudyard Kipling | Povestiri indiene **91.LuigiPirandello** | Caietele lui Serafmo Gubbio, operator

92. Antologie \ întâmplări din Gastropolis. 14 mărturii şi investigații de neuitat din cetatea ideală a gastronomilor şi gastrofililor

93**. Kader Abdolah** La porțile moscheii

94. Henry James Daisy Miller şi alte nuvele

95. Vicente Blasco Ibânez | Maja Desnuda

96. Oscar Wilde Portretul lui Dorian Gray

97. *Antologie* \ Sodoma şi Gomora. 14 motive de a urî şi de a te lăsa cucerit de viața de la oraş

98. Franz Kafka | America **99.LevTolstoi** HagiMurad

100-l02. **Alexandr Soljeniţîn** | Arhipelagul Gulag (3 voi.) **103.MichaelOndaatje** | Divisadero

104. FrankL. Baum | Viața şi aventurile lui Moş Crăciun • Vrăjitorul dinOz

lOS.AnneB.Ragde | Plopii din Berlin

106. Russell Banks Rezervația

107. Boris Vian Smulgătorul de inimi

108. Jostein Gaarder | Fata cu portocale 109-l10. **D.H. Lawrence** [Fii şi îndrăgostiți

111. Marcel Proust | O iubire a lui Swann

112. John Updike | O lună de duminici

113. Claire Castillon | Dedesubt este infernul

114. Elena Ferrante | Zilele regăsirii mele

115. Simone de Beau voii- | Femeia sfâşiată

116. EdithWharton | Vârsta inocenței

117-l18. **Alexandr Soljeniţîn** | Pavilionul canceroşilor 119-l20. **Henryk Sienkiewicz** | QuoVadis

121. Jhumpa Lahiri Porecla

122. VVilliam Golding | Dublu limbaj

123. JavierMarfas | Mâine în bătălie să te gândeşti la mine

Comenzi, în limita stocului disponibil, la **shop.cotidianul.ro.**